

Tevens verzonden via Veilig Mailen

Aan de Centrale Raad van Beroep
Werkstroom Sociale verzekeringen
Postbus 16002
3500 DA UTRECHT

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
e-mail evdbogaard@westhoff.nl
tel. rechtstreeks 020 - 82 04 221
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / **UWV**

Aanvullend hogerberoepschrift

tevens

Verweerschrift tegen voorwaardelijk incidenteel hoger beroep

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 2 van 45

Inhoud

1. Bestreden besluit en bestreden uitspraak.....	4
1.1. Inleiding	4
1.2. Bestreden besluit.....	4
1.3. Bestreden uitspraak.....	6
2. Standpunten van partijen	6
2.1. Inleiding	6
2.2. Standpunt UWV	7
2.3. Standpunt appellante	7
2.4. Opbouw aanvullend hogerberoepsschrift.....	7
2.5. Terminologie.....	8
2.5.1 Arbeidsongeschiktheid: relevante mate van arbeidsongeschiktheid c.q. ontbreken van arbeidsvermogen.....	8
2.5.2 Ziekte: ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling.....	9
2.5.3 Tijdens studie.....	9
3. Wetsgeschiedenis van de Wajong met betrekking tot het ontstaan van arbeidsongeschiktheid tijdens studie	10
3.1. AAW (1976 – 1998).....	10
3.1.1 Vroeggehandicapte begrip.....	10
3.1.2 Beperkte risicoselectie: arbeidsongeschiktheid bij aanvang van de verzekering	12
3.1.3 Uitzondering voor vroeggehandicapten	13
3.1.4 Alsnog risicoselectie voor vroeggehandicapten: minimum verzekeringsduur en inkomenseis (1978).....	13
3.1.4.1 Minimum verzekeringsduur	13
3.1.4.2 Inkomenseis	14
3.1.4.3 Minimum verzekeringsduur tijdens studie: ook een vorm van risicoselectie	15
3.1.5 Conclusie.....	15
3.2. Wet Amber (1995)	16
3.3. Wajong 1998 (1998 - 2010)	17
3.4. Onderscheid tussen <i>ziekte</i> en <i>gevolg</i> van ziekte (arbeidsongeschiktheid).....	18
3.5. Wajong 2010 (2010 - 2015)	19
3.5.1 Omslag in beleid en denken over jongeren met een beperking	19
3.5.2 Doelgroep Wajong 2010: ongewijzigd	20
3.5.3 Grondslag standpunt UWV: memorie van toelichting Wajong 2010, p. 5 – onvolledig citaat	20
3.5.4 Grondslag standpunt UWV: memorie van toelichting Wajong 2010, p. 40 – verwarring oorzaak (ziekte) en gevolg (arbeidsongeschiktheid)	22
3.5.5 Primaire voorziening Wajong 2010: arbeidsondersteuning	24
3.5.6 Speciale regeling voor studerenden	25
3.6. Afschaffing ongeschiktheid bij aanvang in ZW en WIA (2011)	25
3.6.1 Wet WIA	25
3.6.2 Wajong.....	28
3.7. Wajong 2015.....	28
3.7.1 Wijziging criterium.....	28
3.7.2 Geen wijziging moment van ontstaan van recht op uitkering	28
3.7.3 Nogmaals: onderscheid ziekte en gevolg van ziekte.....	30
3.7.4 Conclusie.....	30

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 3 van 45

4. Twee verzekeringen met ieder eigen poliswaarden.....	31
4.1. Polisvoorwaarden	31
4.2. Vroeggehandicaptenverzekering en studieverzekering	33
4.3. Verzekerde perioden	33
4.3.1 Primaire verzekerde perioden	33
4.4. Samenloop verzekerde perioden.....	34
4.5. Invloed vroeggehandicaptenverzekering op studieverzekering.....	34
4.6. Vergelijking met verzekerde perioden op grond van de Wet WIA	35
4.6.1 Verzekering 1 en verzekerde periode 1	35
4.6.2 Verzekering 2 en verzekerde periode 2	35
4.6.3 Standpunt UWV toegepast op de WIA	36
4.6.4 Nieuwe verzekeringsgrondslag leidt ook in de Wajong tot nieuwe verzekering	36
5. Discriminatie op grond van handicap	37
6. Grieven tegen de bestreden uitspraak	38
6.1. Kwalificatie aanvraag als verzoek om terug te komen	38
6.2. Tegenstrijdig oordeel.....	38
6.3. Veronachtzaming verschil tussen ziekte en gevolg van ziekte	39
6.4. Amber-termijn vroeggehandicaptenverzekering	40
6.5. Studieverzekering	40
6.6. Duurzaamheid ontbreken van arbeidsvermogen	40
7. Voorwaardelijk incidenteel hoger beroep UWV.....	42
7.1. Wat is de voorwaarde voor het incidenteel beroep?	42
7.2. Grond 1: herhaalde aanvraag	42
7.3. Grond 2: Amber	42
7.3.1 Artikel 2:3 of artikel 1a:1	42
7.3.2 Toepasselijkheid vroeggehandicaptenverzekering of studieverzekering: volbrengen wachttijd en aanvang Amber-termijn	43
7.4. Grond 3: slot r.o. 6.2	43
7.5. Conclusie.....	43
8. Conclusie.....	44

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 4 van 45

1. Bestreden besluit en bestreden uitspraak

1.1. Inleiding

- 1.1.1. Appellante is geboren op 28 november 1992. Op 21 november 2008 heeft zij, wegens door meningitis ontstane slechthorendheid en psychische klachten, een aanvraag gedaan voor een Wajong-uitkering. Omdat zij op dat moment 15 jaar oud was, heeft het UWV de behandeling van die aanvraag aangehouden tot haar 18de verjaardag.
- 1.1.2. Bij besluit van 3 maart 2011 heeft het UWV de aanvraag afgewezen, omdat appellante op haar 18de verjaardag geen verlies van verdiencapaciteit had en zij de wachttijd niet had volbracht.
- 1.1.3. Vanaf 1 augustus 2010 heeft appellante de MBO-opleiding Marketing en communicatie gevolgd en op 2 juli 2013 met een diploma afgesloten.
- 1.1.4. Van 1 september 2013 t/m 31 maart 2014 heeft zij de HBO-opleiding Bachelor Commerciële economie gevolgd en vanaf 1 september 2014 de HBO-opleiding Associate Degree Crossmediale communicatie, die zij op 29 juni 2017 met een diploma heeft afgerond.
- 1.1.5. Op 1 september 2017 is zij begonnen met de HBO Bachelor Communicatie.
- 1.1.6. Deze opleiding heeft zij moeten staken, omdat zij in mei 2018 is uitgevallen met een heftige burn-out met psychotische verschijnselen en opgenomen is geweest wegens pogingen tot suïcide.

1.2. Bestreden besluit

- 1.2.1. Op 4 januari 2021 heeft appellante een beoordeling van haar arbeidsvermogen aangevraagd.
- 1.2.2. Het UWV heeft deze aanvraag opgevat als een verzoek om terug te komen van het besluit van 3 maart 2011 en dit op basis van een dossieronderzoek bij besluit van 16 maart 2021 afgewezen, omdat geen nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden aanwezig werden geacht.
- 1.2.3. Hangende bezwaar heeft op 8 december 2021 alsnog een spreekuuronderzoek door een verzekeringsarts plaatsgevonden en is aanvullend arbeidskundig onderzoek verricht.
- 1.2.4. Op grond van dit onderzoek is vastgesteld dat vanaf 3 mei 2018 sprake is van toegenomen beperkingen waardoor appellante vanaf die datum geen arbeidsvermogen meer heeft. Dit ontbreken van arbeidsvermogen werd echter niet duurzaam geacht.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 5 van 45

- 1.2.5. Bij brief van 16 december 2021 heeft het UWV het voornemen bekend gemaakt om het in bezwaar bestreden besluit van 16 maart 2021 te wijzigen in die voege dat vanaf 3 mei 2018 sprake is van toegenomen arbeidsongeschiktheid en het ontbreken van arbeidsvermogen. Omdat dit ontbreken echter niet duurzaam wordt geacht, leidt dit niet tot het ontstaan van een recht op Wajong.
- 1.2.6. In haar aanvullend bezwaarschrift van 10 februari 2022 heeft appellante aangevoerd dat de motivering van het ontbreken van duurzaamheid niet voldoet aan de daaraan in de rechtspraak gesteld eisen.
- 1.2.7. Bij het bestreden besluit van 21 juli 2022, kenmerk A15840761-01, heeft het UWV het bezwaar ongegrond verklaard, omdat:
- er geen sprake is van nieuwe feiten/omstandigheden om terug te komen van de beslissing van 3 maart 2011;
 - er geen andere feiten of omstandigheden zijn die betrekking hebben op de datum of periode uit het verleden waar de beslissing over gaat, en die aanleiding kunnen geven tot een gunstiger resultaat dan het eerdere besluit;
 - er geen sprake is van toename van de klachten binnen 5 jaar na het bereiken van het 18de jaar uit dezelfde ziekte oorzaak;
 - er geen nieuwe eerste ziekte dag is aan te wijzen waarop zij in het jaar onmiddellijk voorafgaande aan het intreden van de ziekte, gedurende tenminste zes maanden studerende was.
- 1.2.8. Wat in het bestreden besluit opmerkelijk is, is dat geen van de daarin genoemde argumenten was opgenomen in het voornemen van 16 december 2021 of in de rapportages van de verzekeringsarts en arbeidsdeskundige van 8 december 2021, terwijl de in die rapportages opgenomen argumenten (dat appellante op 3 mei 2018 haar arbeidsvermogen heeft verloren, maar dit niet duurzaam wordt geacht) in het bestreden besluit geen rol spelen.
- 1.2.9. De eerste twee argumenten (herhaalde aanvraag) zijn voor dit hoger beroep niet relevant omdat appellante, zoals blijkt uit de rapportage van de verzekeringsarts bezwaar en beroep van 19 juli 2022 met haar aanvraag van 4 januari 2021 niet heeft beoogd dat wordt teruggekomen op het besluit van 3 maart 2011.
- 1.2.10. Het derde argument (toegenomen arbeidsongeschiktheid) is voor dit hoger beroep ook niet relevant, omdat appellante met haar aanvraag van 4 januari 2021 ook niet heeft beoogd om een beroep te doen op binnen 5 jaar na haar 18de verjaardag vanuit dezelfde ziekteoorzaak toegenomen arbeidsongeschiktheid.
- 1.2.11. Appellante heeft met haar aanvraag van 4 januari 2021 beoogd een aanvraag te doen op grond van het in mei 2018 tijdens haar studie ingetreden verlies van arbeidsvermogen. Alleen het vierde argument heeft daarop betrekking.
- 1.2.12. Om die reden was het beroep bij de rechtbank ook uitsluitend gericht tegen dat argument.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 6 van 45

1.3. Bestreden uitspraak

- 1.3.1. Bij uitspraak van 7 april 2023, reg.nr. ROT 22/4098 WAJONG, heeft de rechtbank Rotterdam het beroep tegen dit besluit ongegrond verklaard.
- 1.3.2. Daartoe heeft de rechtbank overwogen dat uit de uitspraak van uw Raad van 28 juni 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:1964, volgt dat er geen sprake kan zijn van twee momenten van het ontstaan van arbeidsongeschiktheid ten aanzien van voor aanvang van het 17de jaar en voor aanvang van de studie bestaande klachten en dat voor appellante op grond van haar psychische klachten alleen een Amber-termijn kan gelden vanaf 52 weken na haar 17de verjaardag tot vijf jaar daarna.

Aangezien de toename van haar klachten na 28 november 2015 heeft plaatsvonden en geen sprake is van een volledig nieuwe tijdens de studie ontstane ziekteoorzaak, is zij buiten het door de Wajong verzekerde tijdvak arbeidsongeschikt geraakt.

2. Standpunten van partijen

2.1. Inleiding

- 2.1.1. Zowel rechtsbijstandverleners buiten mijn kantoor als ik zien de laatste twee à drie jaar steeds vaker besluiten langskomen waarbij de Wajong wordt afgewezen, omdat het verlies van arbeidsvermogen weliswaar tijdens studie is ingetreden, maar dit een gevolg is van een ziekte of kwetsbaarheid die al op de 18de verjaardag (latent) aanwezig was en het verlies van arbeidsvermogen is opgetreden meer dan 5 jaar na de 18de verjaardag.
- 2.1.2. In procedures die naar aanleiding van deze besluiten worden gevoerd, verwijst het UWV telkens naar de uitspraak van uw Raad van 28 juni 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:1964, «USZ» 2018/206.
- 2.1.3. In deze uitspraak heeft het UWV op basis van “voortschrijdend inzicht” en met verwijzing naar een passage in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de Wajong 2010, betoogd dat een ziekte die is ontstaan voor de 17de verjaardag en tijdens studie leidt tot het ontstaan van arbeidsongeschiktheid, niet kan leiden tot toekenning van een Wajong-uitkering als die arbeidsongeschiktheid is ingetreden na de 23ste verjaardag (dat wil zeggen na afloop van de vanaf de 18de verjaardag te berekenen Amber-termijn).
- 2.1.4. Uw Raad heeft in zijn uitspraak geen eigen beschouwing gewijd aan dit betoog, noch aan de gevolgen hiervan voor een grote groep studerenden, maar volstaan met de opmerking dat hij geen aanknopingspunten ziet om daarmee niet in te stemmen.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 7 van 45

- 2.1.5. Zoals hierna zal blijken, laat een analyse van de wetgeschiedenis en van de systematiek van en samenhang binnen het totaal van de arbeidsongeschiktheidsregelingen waarvan de Wajong onderdeel is, zien dat er reden is om dit standpunt te herzien.

2.2. Standpunt UWV

- 2.2.1. Ook in deze zaak heeft het UWV zich op het standpunt gesteld dat een ziekte die op de 18de verjaardag reeds aanwezig was, niet kan leiden tot toekenning van een Wajong-uitkering als die ziekte pas later tijdens studie, maar na de 23ste verjaardag, leidt tot het ontstaan van arbeidsongeschiktheid c.q. verlies van arbeidsvermogen.

2.3. Standpunt appellante

- 2.3.1. Appellante acht de door het UWV gekozen benadering om een aantal redenen onjuist:
1. anders dan het UWV stelt, biedt de wetsgeschiedenis *geen* steun voor deze opvatting;
 2. de benadering van het UWV is in strijd met de *wetssystematiek* van de Wajong doordat:
 - a. de begrippen *ziekte* en *arbeidsongeschiktheid* (als *gevolg* van ziekte) door elkaar worden gehaald;
 - b. voorbij wordt gegaan aan de *grondslag van de verzekering* tijdens studie;
 - c. een *relatie* wordt gelegd tussen de verzekering van arbeidsongeschiktheid tijdens studie en de verzekering van arbeidsongeschiktheid op de 18de verjaardag, terwijl in de tekst van de wet beide grondslagen van verzekering als *zelfstandig* en *onafhankelijk* van elkaar zijn geformuleerd;
 3. de benadering van het UWV leidt tot uitsluiting van de verzekering van grote groepen studerenden¹ en daarmee tot *discriminatie op grond van handicap*.

2.4. Opbouw aanvullend hogerberoepschrift

- 2.4.1. Hierna zal ik in hoofdstuk 3 aan de hand van de *wetsgeschiedenis* ingaan op de grondslag van de verzekering tijdens studie. In paragraaf 3.1.2-3.1.4 wordt de herkomst van de termijn van 6 maanden studeren besproken (nl. de uitsluitingsgrond arbeidsongeschiktheid bij aanvang van de verzekering) en in paragraaf 3.6 de afschaffing van deze uitsluitingsgrond in de ZW en Wet WIA.

¹ Bijv. studenten met een ontwikkelingsstoornis als autisme of met een lichamelijke beperking, voor wie door de meeste onderwijsinstelling juist allerlei faciliteiten worden getroffen om het volgen van een studie ook voor hen mogelijk te maken; iets waartoe het VN-Gehandicaptenverdrag overigens ook verplicht.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 8 van 45

- 2.4.2. Het onderscheid tussen *ziekte* en *gevolg van ziekte* (nl. arbeidsongeschiktheid) wordt besproken in paragraaf 3.4 en de herkomst en onjuistheid van het standpunt van het UWV in paragraaf 3.5.3 en 3.5.4.
- 2.4.3. In hoofdstuk 4 zal ik ingaan het *verschil* tussen de twee in de Wajong vormgegeven verzekeringen (in hoofdstuk 4 aangeduid als *vroeggehandicaptenverzekering* en *studieverzekering*), die ieder een eigen verzekeringsgrondslag en eigen verzekerde periode kennen, en in paragraaf 4.6 een vergelijking maken met de verzekerde perioden op grond van de Wet WIA.
- 2.4.4. In hoofdstuk 5 zal ik kort ingaan op de *discriminatie op grond van handicap*.
- 2.4.5. In hoofdstuk 6 zal ik ingaan op de *bestreden uitspraak* en in hoofdstuk 7 op het *voorwaardelijk incidenteel hoger beroep* van het UWV.

2.5. Terminologie

2.5.1 *Arbeidsongeschiktheid: relevante mate van arbeidsongeschiktheid c.q. ontbreken van arbeidsvermogen*

- 2.5.1. In dit hogerberoepschrift komen alle varianten van de Wajong aan de orde. Dat betekent dat ik in het kader van de AAW, Wajong 1998 en Wajong 2010 moet spreken over 'arbeidsongeschiktheid' en in het kader van de Wajong 2015 over 'ontbreken van mogelijkheden tot arbeidsparticipatie' en 'ontbreken van arbeidsvermogen'.

- 2.5.2. Dat zou leiden tot formuleringen als "het moment van intreden van arbeidsongeschiktheid c.q. van verlies van arbeidsvermogen".

- 2.5.3. Omdat verlies van arbeidsvermogen uiteindelijk een bijzondere variant is van arbeidsongeschiktheid, zal ik ten behoeve van de leesbaarheid alleen de term 'arbeidsongeschiktheid' gebruiken.

Dat betekent dat waar uit de context blijkt dat het gaat om de Wajong 2015, voor 'arbeidsongeschiktheid' moet worden gelezen: ontbreken van arbeidsvermogen en voor 'intreden van arbeidsongeschiktheid': verlies van arbeidsvermogen.

- 2.5.4. Omdat in het kader van de AAW, Wajong 1998 en Wajong 2010 een betrokkene pas als jonggehandicapte kan worden aangemerkt als de mate van arbeidsongeschiktheid ten minste 25% bedraagt (ook wel aangeduid als 'relevante mate van arbeidsongeschiktheid'), moet arbeidsongeschiktheid bovendien worden gelezen als: relevante mate van arbeidsongeschiktheid.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 9 van 45

2.5.2 *Ziekte:*
ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling

- 2.5.2.1. Ten behoeve van de leesbaarheid zal verder de term ‘ziekte’ worden gebruikt als pars pro toto voor het wettelijke begrip ‘ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling’.

2.5.3 *Tijdens studie*

- 2.5.3.1. Om op grond van de studieverzekering te kunnen worden aangemerkt als jonggehandicapte, moet de betrokkene in het jaar voorafgaande aan het intreden van zijn arbeidsongeschiktheid ten minste 6 maanden studerende zijn geweest.
- 2.5.3.2. Dat betekent dat de arbeidsongeschiktheid moet zijn ingetreden in de periode die begint 6 maanden na aanvang van de studie en eindigt 6 maanden na het einde van de studie. Deze periode zal ik aanduiden als ‘tijdens studie’ of ‘studieperiode’
- 2.5.3.3. Deze studieperiode valt dus niet volledig samen met, maar is 6 maanden verschoven ten opzichte van, de periode van studeren in engere zin (die loopt immers van de start van de studie tot het einde daarvan).

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 10 van 45

3. Wetsgeschiedenis van de Wajong met betrekking tot het ontstaan van arbeidsongeschiktheid tijdens studie

3.1. AAW (1976 - 1998)

3.1.1 Vroeggehandicapte begrip

3.1.1.1. De geschiedenis van de Wajong begint bij de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet van 11 december 1975, *Stb.* 1975, 674.

3.1.1.2. De kring van rechthebbenden is gedefinieerd in artikel 6, eerste lid:

Artikel 6

1. Recht op toekenning van arbeidsongeschiktheidsuitkering heeft:

- a. de verzekerde van 17 jaar of ouder, die arbeidsongeschikt wordt;
- b. de verzekerde, die op de dag, waarop hij 17 jaar wordt, arbeidsongeschikt is;

zodra hij onafgebroken 52 weken arbeidsongeschikt is geweest, indien hij na afloop van deze periode nog arbeidsongeschikt is.

3.1.1.3. Blijkens de memorie van toelichting werd met de AAW werd beoogd een volksverzekering in te voeren waarmee de arbeidsongeschiktheidsverzekering die in de WAO was vormgegeven, werd uitgebreid tot niet-loontrekkenden, meer specifiek zelfstandigen en personen,

die van hun geboorte af gehandicapt zijn geweest of althans een handicap hebben gekregen *voordat zij in het arbeidsproces konden worden opgenomen* (cursivering EvdB).²

3.1.1.4. Uit de memorie van toelichting blijkt verder dat de SER in zijn advies van 26 mei 1972 van mening was dat

(n)aast degenen voor wie de arbeidsongeschiktheid in feite tot inkomensderving leidt (...) ook aanspraak op geldelijke uitkering (dienen) te verkrijgen degenen, die *hetzij vanaf de geboorte* geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn, *hetzij nadien, maar vóór de beëindiging van hun opleiding* geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn geworden (de raad merkt in zijn advies deze categorie aan als vroeggehandicapten).

Het moet volgens de raad niet redelijk worden geacht voor deze groep de aanspraak op uitkering te binden aan de voorwaarde van feitelijke inkomensderving. Door het *tijdstip van ontstaan* van arbeidsongeschiktheid zijn zij *niet in staat geweest* een arbeidsinkomen te verwerven (cursivering EvdB).³

² Kamerstukken II 1974/75, 13231, nr. 3, p. 34; tbv de leesbaarheid heb ik een alineaovergang ingevoegd.

³ Kamerstukken II 1974/75, 13231, nr. 3, p. 37.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 11 van 45

- 3.1.1.5. In het verlengde van het SER-advies wijst de regering erop dat de categorie van vroeggehandicapten, “waaronder mede zijn te verstaan degenen die *tijdens hun studie of beroepsopleiding* arbeidsongeschikt worden (cursivering EvdB)”⁴,

door arbeidsongeschiktheid, welke *vóór de toetreding tot het arbeidsproces* is ontstaan, niet in staat (is) door het verrichten van arbeid een eigen (voldoend) inkomen te verwerven. De mogelijkheid ontbreekt in deze gevallen in de particuliere verzekeringssfeer een arbeidsongeschiktheidsverzekering af te sluiten. Hoewel er niet van feitelijke inkomensderving kan worden gesproken in de zin van het wegvallen van een bestaand arbeidsinkomen als gevolg van arbeidsongeschiktheid, kan met recht worden uitgegaan van de fictie, dat zij van een bepaalde leeftijd af inkomen uit arbeid zouden hebben verkregen. Het normale patroon in onze maatschappij is immers, dat vrijwel ieder door het verrichten van arbeid in zijn levensonderhoud voorziet. De vroeggehandicapte is *door zijn handicap hiertoe niet of niet in voldoende mate in staat* en derft dus inkomen (cursivering EvdB).⁵

- 3.1.1.6. De kern van het vroeggehandicapte begrip zit er dus in dat de arbeidsongeschiktheid is ontstaan *vóórdat de betrokkene kon toetreden tot de arbeidsmarkt*, waar hij als werknemer verzekerd zou zijn voor de WAO. Daarvan is sprake als de arbeidsongeschiktheid is ontstaan tijdens de jeugd of tijdens studie of opleiding.

- 3.1.1.7. Dit ook terug te zien in de Regelen met betrekking tot het arbeidsongeschiktheids criterium, *Stb.* 1976, 415, waar in artikel 1 het begrip vroeggehandicapte wordt gedefinieerd als:

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. vroeg-gehandicapte: degene, die arbeidsongeschikt is geworden:
 - 1°. vóór de dag, waarop hij 17 jaar is geworden of
 - 2°. gedurende een periode, waarin zijn voor werkzaamheden beschikbare tijd geheel of nagenoeg geheel in beslag werd genomen door of in verband met het volgen van onderwijs of van een beroepsopleiding;

- 3.1.1.8. Anders gezegd: iemand die na zijn 17de verjaardag *in loondienst ging werken*, werd voor het arbeidsongeschiktheidsrisico verzekerd op grond van de *WAO* en iemand die na zijn 17de verjaardag in plaats van te werken *ging studeren*, werd voor het arbeidsongeschiktheidsrisico verzekerd op grond van de *AAW*.

- 3.1.1.9. Of de betrokkene op zijn 17de verjaardag al beperkingen ondervond, was daarbij niet relevant.

- 3.1.1.10. Uit de geschiedenis van de *AAW* komt dan ook niet naar voren dat, zoals het UWV thans stelt, een ziekte of kwetsbaarheid die al op de 17de verjaardag

⁴ Kamerstukken II 1974/75, 13231, nr. 3, p. 48.

⁵ Kamerstukken II 1974/75, 13231, nr. 3, p. 44; tbv de leesbaarheid heb ik enkele alineaovergangen ingevoegd.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 12 van 45

aanwezig is maar pas na de 18de verjaardag tijdens studie leidt tot arbeidsongeschiktheid, niet tot toekenning van een uitkering kan leiden.

- 3.1.1.11. Uit de in de volgende paragraaf te bespreken regeling van de risicoselectie blijkt dat juist het tegendeel het geval is.

3.1.2 *Beperkte risicoselectie: arbeidsongeschiktheid bij aanvang van de verzekering*

- 3.1.2.1. De AAW kende in artikel 21, eerste lid, wel een beperkte risicoselectie in die zin dat

algehele arbeidsongeschiktheid, welke bestond op het tijdstip, dat de verzekering een *aanvang* nam;

en

arbeidsongeschiktheid, welke *binnen een half jaar* na het tijdstip, dat de verzekering een aanvang nam, is ingetreden, terwijl de gezondheidstoestand van de betrokkene ten tijde van de aanvang van zijn verzekering het *intreden* van arbeidsongeschiktheid *binnen een half jaar kennelijk moest doen verwachten* (cursivering EvdB);

kon leiden tot weigering van uitkering.

- 3.1.2.2. Deze weigeringsbevoegdheid kwam overeen met die van artikel 30, eerste lid, WAO en had blijkens de memorie van toelichting tot doel om misbruik van de verzekering tegen te gaan door werk te aanvaarden waarvoor men ongeschikt is of waarvan op voorhand duidelijk is dat dit al na korte tijd zal resulteren in een beroep op de ZW en WAO.⁶

- 3.1.2.3. In de memorie van toelichting bij artikel 30, eerste lid, van de WAO wordt hierover opgemerkt:⁷

Sub a. Deze bepaling opent voor de bedrijfsvereniging de mogelijkheid om terzake van algehele arbeidsongeschiktheid, welke reeds bestond op het tijdstip, dat de verzekering een aanvang nam, uitkering te weigeren.

(...)

Sub b. Met de in het eerste lid, onder a, vervatte bepaling terzake van op het tijdstip van aanvang van de verzekering bestaande algehele arbeidsongeschiktheid en dc in artikel 18, tweede lid, neergelegde regeling met betrekking tot bij de aanvang van de verzekering aanwezige gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid kan naar het oordeel van de ondergetekende niet worden volstaan.

Teneinde de mogelijkheid van *misbruik van de arbeidsongeschiktheidsverzekering tegen te gaan*, zal ook een bepaling, die het mogelijk maakt om in bepaalde gevallen uitkering geheel of gedeeltelijk te weigeren, indien algehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid *intreedt binnen een bepaalde tijd na de aanvang van de verzekering*, niet kunnen worden gemist. Hierbij dient er evenwel

⁶ Kamerstukken II 1974/75, 13231, nr. 3, p. 86.

⁷ Kamerstukken II 1962/63, 7171, nr. 3, p. 47-48.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 13 van 45

voor te worden *gewaakt*, dat *niet tevens* de rechten worden aangetast van degenen, ten aanzien van wie *geenszins was te voorzien*, dat zij binnen korte tijd na de aanvang van de verzekering arbeidsongeschikt zouden worden. Met name dienen veilig te worden gesteld de rechten van hen, die, kort nadat zij in de verzekering zijn opgenomen, arbeidsongeschikt worden als gevolg van een ongeval. De weigeringsbevoegdheid, welke de bedrijfsvereniging in het eerste lid, onder b, wordt verleend, is dan ook *beperkt* tot de gevallen, waarin (gehele of gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid *binnen een half jaar* na de aanvang van de verzekering is ingetreden. terwijl de gezondheidstoestand van de betrokkene bij de aanvang van zijn verzekering het intreden van arbeidsongeschiktheid binnen een half jaar *kennelijk moest doen verwachten* (cursivering EvdB).

- 3.1.2.4. De weigeringsgrond was dus van toepassing als de arbeidsongeschiktheid *al bestond* bij aanvang van de verzekering of als het intreden van arbeidsongeschiktheid binnen zes maanden na aanvang van de verzekering viel te verwachten en deze ook daadwerkelijk *binnen die zes maanden intrad*.

3.1.3 *Uitzondering voor vroeggehandicapten*

- 3.1.3.1. Voor *vroeggehandicapten* kende de AAW echter een *uitzondering* doordat in het derde lid van artikel 21 was bepaald dat deze weigeringsbevoegdheid buiten toepassing blijft ten aanzien van vroeggehandicapten.⁸
- 3.1.3.2. Dat betekent dat de AAW voor vroeggehandicapten, in afwijking van alle andere verzekerden, *geen enkele vorm van risicoselectie* kende, ook niet als al op de 17de en 18de verjaardag al ziekte en beperkingen aanwezig waren, maar pas tijdens studie arbeidsongeschiktheid ontstond.

3.1.4 *Alsnog risicoselectie voor vroeggehandicapten: minimum verzekeringsduur en inkomenseis (1978)*

3.1.4.1 *Minimum verzekeringsduur*

- 3.1.4.1.1. Bij de Wet invoering gelijke uitkeringsrechten voor mannen en vrouwen, Stb. 1979, 708, is met ingang van 1 januari 1978 het derde lid van artikel 21 verplaatst naar het vierde lid en is aan de daarin vervatte uitzondering de zinsnede “, indien hij gedurende de zes jaren onmiddellijk voorafgaande aan zijn 17^e verjaardag in Nederland heeft gewoond” toegevoegd.
- 3.1.4.1.2. Daarmee werd aan de uitzondering voor vroeggehandicapten een minimum verzekeringsduur van 6 jaar toegevoegd, zodat arbeidsongeschiktheid bij aanvang van de verzekering wel kon worden tegengeworpen als de verzekerde onmiddellijk voorafgaande aan zijn 17de verjaardag minder dan zes jaar in Nederland had gewoond.

⁸ Artikel 21, derde lid, AAW luidde: “3. Het bepaalde in de vorige leden blijft buiten toepassing ten aanzien van de in artikel 6, eerste lid, onder b, bedoelde personen.”, zie ook *Kamerstukken II 1974/75, 13231, nr. 3, p. 86*.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 14 van 45

3.1.4.2 *Inkomenseis*

3.1.4.2.1. Verder werd aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a, van de AAW de eis toegevoegd dat de verzekerde:

in het jaar onmiddellijk voorafgaande aan de dag, waarop de arbeidsongeschiktheid is ingetreden, inkomen heeft verworven uit of in verband met het verrichten van arbeid in het bedrijfs- en beroepsleven.

3.1.4.2.2. Door de invoering van deze inkomenseis transformeerde de AAW van zuivere volksverzekering in een verzekering voor inkomensderving.

3.1.4.2.3. Voor o.a. jeugd-gehandicapten en studerenden werd echter een uitzondering op de inkomenseis gemaakt. Zoals hiervoor bij de totstandkoming van de AAW is gebleken, is de achtergrond van deze uitzondering erin gelegen dat jeugd-gehandicapten en studerenden

(d)oor het *tijdstip van ontstaan* van arbeidsongeschiktheid (...) *niet in staat (zijn) geweest* een arbeidsinkomen te verwerven (cursivering EvdB).⁹

3.1.4.2.4. Of, zoals het in de memorie van toelichting bij de Wajong 1998 werd geformuleerd:

Het werd niet gerechtvaardigd geacht de eis van feitelijke inkomensderving aan studerenden te stellen, aangezien de arbeidsongeschiktheid is ingetreden *voordat* sprake is van inkomensvormende arbeid en de *voor arbeid beschikbare tijd* volledig in beslag wordt genomen door *studie*.¹⁰

3.1.4.2.5. Daarom werd in een nieuw derde lid van artikel 6 bepaald dat:

(b)ij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald, dat verzekerden dan wel groepen van verzekerden die in het jaar onmiddellijk voorafgaande aan de dag, waarop de arbeidsongeschiktheid is ingetreden geen inkomen hebben verworven als bedoeld in de vorige leden, zo nodig onder daarbij te stellen voorwaarden, geacht worden een inkomen te hebben verworven, als bedoeld in die leden.

3.1.4.2.6. Anders gezegd: aan bepaalde groepen verzekerden kon een *fictief inkomen* worden toegekend.

3.1.4.2.7. Deze groepen verzekerden werden gedefinieerd in het Besluit verzekerden, die geacht worden voor het intreden van de arbeidsongeschiktheid inkomen te hebben verworven, Stb. 1980, 263, waarvan artikel 2 luidde:

⁹ Kamerstukken II 1974/75, 13231, nr. 3, p. 37.

¹⁰ Kamerstukken II 1995/96, 24760, nr. 3, p. 4.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 15 van 45

Artikel 2

1. Degene, die in het jaar, onmiddellijk voorafgaande aan de dag, waarop de arbeidsongeschiktheid is ingetreden, *student* was, wordt voor de toepassing van artikel 6, eerste lid, onder a, en tweede lid, van de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet geacht een *inkomen* te hebben verworven ter grootte van *1/6* van het bedrag als bedoeld in laatstgenoemd artikellid voor iedere maand, gedurende welke hij in genoemd jaar student is geweest.
2. Voor de toepassing van het bepaalde in het vorige lid wordt als student beschouwd, degene wiens *voor werkzaamheden beschikbare tijd* grotendeels in beslag wordt genomen door of in verband met *het volgen van onderwijs of van een beroepsopleiding*, voor zolang hij de leeftijd van 30 jaar nog niet heeft bereikt. (cursivering EvdB)

3.1.4.2.8. Door aan iedere maand dat is gestudeerd *1/6* deel van de inkomenseis toe te kennen, wordt aan de inkomenseis voldaan als in het refertejaar ten minste *zes maanden* is gestudeerd.

3.1.4.3 *Minimum verzekeringsduur tijdens studie: ook een vorm van risicoselectie*

3.1.4.3.1. Hier zien we de herkomst van het tot op heden in de Wajong gehandhaafde versie van de studiegroond: de betrokkene moet ten minste 6 maanden hebben gestudeerd.

3.1.4.3.2. De eis dat in het refertejaar ten minste 6 maanden moet zijn gestudeerd, heeft het karakter van risicoselectie: de verzekerde moet de studie wel gedurende een zekere minimale periode hebben volgehouden.

3.1.4.3.3. De eis sluit ook naadloos aan op het criterium van de ongeschiktheid bij aanvang van de verzekering, waarbij de uitkering kon worden geweigerd als het intreden van arbeidsongeschiktheid binnen zes maanden na aanvang van de verzekering viel te verwachten en deze ook daadwerkelijk binnen die zes maanden intrad.

3.1.4.3.4. In de wetsgeschiedenis van de inkomenseis zijn echter geen aanknopingspunten te vinden dat een op de 17de en 18de verjaardag reeds bestaande *ziekte* niet kan leiden tot het ontstaan van een recht op uitkering als later tijdens studie alsnog *arbeidsongeschiktheid* ontstaat.

3.1.5 *Conclusie*

3.1.5.1. Dat betekent dat het door het UWV ingenomen standpunt dat op de 18de verjaardag reeds bestaande ziekte en beperkingen niet kunnen leiden tot het ontstaan van een recht op uitkering als tijdens studie arbeidsongeschiktheid ontstaat, zijn herkomst niet vindt in de AAW.

3.1.5.2. Wil het standpunt van het UWV juist zijn, dan zal na de invoering van de AAW het rechthebbendenbegrip moeten zijn gewijzigd.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 16 van 45

3.2. Wet Amber (1995)

- 3.2.1. Bij de Wet Amber (Wet afschaffing malus en bevordering re-integratie, *Stb.* 1995, 560) is met ingang van 29 december 1995 aan de AAW artikel 32a (en aan de WAO artikel 43a) toegevoegd:

Artikel 32a

1. Indien degene
 - a. wiens arbeidsongeschiktheidsuitkering wegens afnemering van arbeidsongeschiktheid op grond van artikel 32, eerste lid, onderdeel a, is ingetrokken, of
 - b. die aan het einde van de in artikel 6, eerste lid, bedoelde wachttijd ongeschikt was tot het verrichten van zijn arbeid wegens ziekte of gebreken, maar geen recht had op toekenning van arbeidsongeschiktheidsuitkering omdat hij niet arbeidsongeschikt was, binnen vijf jaar na de datum van die intrekking dan wel binnen vijf jaar na het bereiken van het einde van die wachttijd arbeidsongeschikt wordt en deze arbeidsongeschiktheid voortkomt uit dezelfde oorzaak als die waaruit de arbeidsongeschiktheid ter zake waarvan de ingetrokken uitkering werd genoten dan wel als die op grond waarvan hij ongeschikt was tot het verrichten van zijn arbeid wegens ziekte of gebreken, vindt toekenning van arbeidsongeschiktheidsuitkering steeds plaats, zodra die arbeidsongeschiktheid onafgebroken vier weken heeft geduurd.
2. (...)

- 3.2.2. Op grond van deze bepaling heeft degene wiens arbeidsongeschiktheidsuitkering is ingetrokken dan wel die aan het einde van de wachttijd geen recht had op toekenning van een arbeidsongeschiktheidsuitkering, opnieuw resp. alsnog recht op toekenning van uitkering als zijn arbeidsongeschiktheid binnen 5 jaar na intrekking resp. einde wachttijd is toegenomen en die toename voortvloeit uit dezelfde ziekteoorzaak.
- 3.2.3. De Wet Amber heeft echter geen wijziging gebracht in de in artikel 6 AAW opgenomen kring van rechthebbenden en ook is noch in de tekst van artikel 32a AAW noch in de parlementaire geschiedenis van de Wet Amber terug te vinden dat, zoals het UWV stelt, op de 18de verjaardag (einde wachttijd) reeds bestaande ziekte en beperkingen niet kunnen leiden tot het ontstaan van een recht op uitkering als tijdens studie, maar meer dan 5 jaar na einde wachttijd, arbeidsongeschiktheid ontstaat.
- 3.2.4. Wil het standpunt van het UWV juist zijn, dan zal dat zijn oorsprong moeten vinden in een wetswijziging die na de invoering van de Wet Amber heeft plaatsgevonden.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 17 van 45

3.3. Wajong 1998 (1998 - 2010)

3.3.1. Echter ook in de wetsgeschiedenis van de Wajong 1998 is niet terug te vinden dat op de 18de verjaardag (einde wachttijd) reeds bestaande ziekte en beperkingen niet kunnen leiden tot het ontstaan van een recht op uitkering als tijdens studie, maar meer dan 5 jaar na einde wachttijd, arbeidsongeschiktheid ontstaat.

3.3.2. Blijkens de memorie van toelichting werd met de Wajong 1998 beoogd:

een wettelijke voorziening (te treffen) tegen het risico van langdurige arbeidsongeschiktheid voor personen die arbeidsongeschikt zijn geworden op een tijdstip dat zij vanwege de jeugdige leeftijd *nog niet konden deelnemen aan betaalde arbeid*.

Gekozen is voor een afzonderlijke wettelijke voorziening, omdat bij jonggehandicapten en studerenden, anders dan bij werknemers en zelfstandigen, *geen sprake is van feitelijke inkomensderving*, maar van *veronderstelde inkomensderving*. Financiering door betrokkenen zelf via premieheffing is bij deze categorie, anders dan bij werknemers en zelfstandigen, niet aan de orde (cursivering EvdB).¹¹

waarbij het uitgangspunt was dat:

(wordt) aangesloten (...) bij de huidige situatie in de AAW. Dit geldt onder meer voor de voorwaarden voor het recht op uitkering, het arbeidsongeschiktheids-criterium en de duur en hoogte van de uitkering.

Er bestaat individueel aanspraak op uitkering op minimumniveau, wanneer betrokkene voor de leeftijd van 17 jaar arbeidsongeschikt is geraakt en een wachttijd van 52 weken heeft doorlopen. Toekenning van de uitkering kan op zijn vroegst plaatsvinden vanaf de leeftijd van 18 jaar.

Voor *studerenden* die tijdens de studie arbeidsongeschikt zijn geworden vindt toekenning van de uitkering op een *later tijdstip* plaats, nadat de wachttijd van 52 weken is verstreken. (cursivering EvdB)

3.3.3. Blijkens de memorie van toelichting kunnen

ook studerenden (...) tot de categorie van jonggehandicapten worden gerekend in die zin dat zij op een tijdstip arbeidsongeschikt zijn geworden dat zij vanwege de studie-activiteiten *niet* in staat zijn geweest *via arbeid* te voorzien in een voldoende inkomen.

Voorts zou, bij uitsluiting van studerenden van enige wettelijke regeling, *afbreuk* kunnen worden gedaan aan het *overheidsbeleid* dat er op is gericht om *jongeren te laten deelnemen aan onderwijs*, zowel in het belang van henzelf als van de maatschappij (cursivering EvdB).^{12 13}

¹¹ Kamerstukken II 1995/96, 24760, nr. 3, p. 1-2; tbv de leesbaarheid heb ik een alineaovergang ingevoegd.

¹² Kamerstukken II 1995/96, 24760, nr. 3, p. 9.

¹³ Overigens is, zoals blijkt uit de Kabinetsreactie beleidsdoorlichting Wajong van 10 juli 2018, het beleid om jongeren te laten deelnemen aan onderwijs nog steeds actueel: "Ik wil een begrijpelijke regeling, waarbij werken lonend is, waarbij mensen *die gaan studeren er niet op achteruit gaan* en mensen niet langer bang zijn hun uitkering te verliezen als ze gaan werken. Zodat Wajongers die nu zonder dat te willen langs de kant staan,

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 18 van 45

3.3.4. Volgens de memorie van toelichting bestaat recht op uitkering

indien de *arbeidsongeschiktheid* is ontstaan vóór het bereiken van de leeftijd van 17 jaar of, ingeval het een studerende betreft, tijdens de studiekeerperiode.¹⁴

3.4. Onderscheid tussen ziekte en gevolg van ziekte (arbeidsongeschiktheid)

3.4.1. Uit deze passage kan worden afgeleid dat *arbeidsongeschiktheid* maar op één moment kan ontstaan: ofwel vóór het bereiken van de 17de verjaardag ofwel tijdens studie.

3.4.2. Maar er kan *niet* uit worden afgeleid dat een *ziekte* die op de 17de en 18de verjaardag weliswaar tot beperkingen leidt, maar niet tot een relevante mate van arbeidsongeschiktheid, *buiten beschouwing* moet blijven als later tijdens studie wel een relevante mate van arbeidsongeschiktheid ontstaat.

3.4.3. Ziekte en arbeidsongeschiktheid zijn nu eenmaal twee *verschillende* dingen en dienen niet met elkaar te worden verward. In de Wajong is niet de *ziekte* verzekerd, maar het *gevolg* van ziekte (nl. *arbeidsongeschiktheid*).

3.4.4. Wat uit de memorie van toelichting *wel* kan worden afgeleid, is dat het moment van ontstaan van *arbeidsongeschiktheid* bepalend is en *niet* het moment van ontstaan van ziekte.

3.4.5. Dat staat ook met zoveel woorden in de passage op p. 30-31 van de memorie van toelichting:

In dit kader is overigens nog van belang, dat wil een ingezetene die als studerende arbeidsongeschikt is geworden in aanmerking komen voor toekenning van een arbeidsongeschiktheidsuitkering, hij in het jaar onmiddellijk voorafgaande aan de dag waarop de *arbeidsongeschiktheid* is ingetreden, gedurende ten minste zes maanden studerende moet zijn geweest (cursivering EvdB).¹⁵

3.4.6. Ook hier gaat het om het moment van intreden van *arbeidsongeschiktheid* en niet om het moment van ontstaan van ziekte.

3.4.7. Noch in de tekst van de wet noch in de wetsgeschiedenis wordt derhalve enige beperking gesteld aan de *ziekteoorzaak*¹⁶ die tijdens studie tot het ontstaan van arbeidsongeschiktheid leidt. Zoals we hebben gezien in paragraaf 3.1.1 is de achtergrond van de verzekering tijdens studie immers dat *studeren in de weg staat aan het verrichten van betaalde arbeid*.¹⁷ Het op voorhand uitsluiten van bepaalde ziekteoorzaken past daar niet bij.

meer mogelijkheden hebben om te werken of *te studeren* (cursivering EvdB).” (Kamerstukken II 2017/18, 30982, nr. 40, p. 1).

¹⁴ Kamerstukken II 1995/96, 24760, nr. 3, p. 12.

¹⁵ Kamerstukken II 1995/96, 24760, nr. 3, p. 30-31.

¹⁶ En dus ook niet aan het moment van ontstaan van die ziekte.

¹⁷ In welk geval de betrokkene op grond van de ZW en WAO / WIA voor het arbeidsongeschiktheidsrisico zou zijn verzekerd.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 19 van 45

- 3.4.8. Het standpunt van het UWV dat een ziekte of kwetsbaarheid die al op de 17de en 18de verjaardag aanwezig is maar pas tijdens studie leidt tot intreden van arbeidsongeschiktheid, niet tot toekenning van een uitkering kan leiden, heeft tot gevolg dat deze studerende geen beroep kunnen doen op de voor hen getroffen verzekering en daarmee *feitelijk van die verzekering zijn uitgesloten*.
- 3.4.9. Dat staat haaks op het overheidsbeleid dat er juist op is gericht om jongeren te stimuleren om onderwijs te volgen¹⁸ en vindt ook geen steun in de tekst of geschiedenis van de Wajong 1998.
- 3.4.10. Wil dat standpunt juist zijn, dan zal dat zijn oorsprong moeten vinden in een wetwijziging die na de invoering van de Wajong 1998 heeft plaatsgevonden.

3.5. Wajong 2010 (2010 - 2015)

3.5.1 Omslag in beleid en denken over jongeren met een beperking

- 3.5.1.1. In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de Wajong 2010 wordt vooropgesteld dat

(h)et voorliggende wetsvoorstel (...) de uitwerking (vormt) van de omslag in beleid en denken over jongeren met een beperking.

In de huidige wetgeving ligt de nadruk vooral op wat jongeren niet kunnen. Daarom komen zij in aanmerking voor zorg, voor (financiering van) extra ondersteuning in het onderwijs en – vanaf de leeftijd van 18 jaar – voor een levenslange uitkering op grond van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong).

Het kabinet draait dit om: *voorop* staat wat een jongere *wel* kan. Dat is dan ook het uitgangspunt van het nieuwe beleid. De wetgeving dient daarop te worden aangepast. Deze wordt zo ingericht dat jongeren met een beperking een grotere kans hebben op betaalde arbeid, zodat zij actief kunnen deelnemen aan de samenleving.

Het *belangrijkste doel* van het wetsvoorstel is dan ook om jongeren met een beperking te *ondersteunen* bij het *vinden en behouden* van een baan bij een reguliere werkgever. Dit bevordert de emancipatie en integratie in de samenleving van jongeren met een beperking beter dan door hen af te schermen. Stempels en stigma's dienen te worden voorkomen.

Alle jongeren dienen *gelijk* te worden behandeld en *gelijke* kansen te hebben. Er is alleen plaats voor onderscheid indien en voor zover dat nodig is bij het vinden en behouden van arbeid. In het wetsvoorstel staat daarom het recht op *arbeidsondersteuning* centraal, en *niet* het recht op een *uitkering*.

Daarnaast blijft de Wajong de functie van inkomensvangnet houden voor diegenen die geen arbeidsperspectief hebben. Voor jongeren die door hun beperkingen in het geheel niet kunnen werken, dat wil zeggen degenen die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn, staat inkomensbescherming voorop. Zij hebben immers geen perspectief meer om nu of in de toekomst met arbeid (zelfstandig) een

¹⁸ Zie noot 13 en de omslag in beleid en denken over jongeren met een beperking die tot de in paragraaf 3.5 te bespreken Wajong 2010 heeft geleid.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 20 van 45

inkomen te verwerven. Daarom ontvangen zij een uitkering waarmee ze in hun levensonderhoud kunnen voorzien.¹⁹

(...)

Centraal in het wetsvoorstel staat daarom het *perspectief op arbeid* dat de jongere heeft en niet, zoals de huidige Wajong, diens arbeidsongeschiktheid. Dit vergt een verandering van houding en gedrag bij de jongere zelf, bij diens begeleiders, bij werkgevers, bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) en in de rest van de maatschappij (cursivering EvdB).²⁰

- 3.5.1.2. Het voorop stellen van wat een jongere wel kan en het gelijk behandelen van alle jongeren is ook terug te vinden in de wetsgeschiedenis van de Wajong 2015. Zie paragraaf 3.7.3.2 hierna en de in noot 13 bij paragraaf 3.3.3 genoemde Kabinetsreactie beleidsdoorlichting Wajong van 10 juli 2018.

3.5.2 *Doelgroep Wajong 2010: ongewijzigd*

- 3.5.1. Als eerste uitgangspunt voor de Wajong 2010 wordt in de memorie van toelichting gesteld:

Het wetsvoorstel *wijzig niet* de *doelgroep* van de Wajong. Deze blijft bestaan uit jonggehandicapten, dat wil zeggen jongeren die arbeidsbeperkingen hebben als gevolg van een ziekte. Dat kan een aangeboren of een erfelijke ziekte zijn, maar ook een ziekte die is ontstaan op jonge leeftijd (voor de 17e verjaardag) of later tijdens studie (cursivering EvdB).²¹

3.5.3 *Grondslag standpunt UWV: memorie van toelichting Wajong 2010, p. 5 – onvolledig citaat*

- 3.5.3.1. Hier komen we bij de grondslag van het standpunt van het UWV dat een ziekte die is ontstaan voor de 17de verjaardag en tijdens studie leidt tot het ontstaan van arbeidsongeschiktheid, niet kan leiden tot toekenning van een Wajong-uitkering als die arbeidsongeschiktheid is ingetreden na de 23ste verjaardag (dat wil zeggen na afloop van de vanaf de 18de verjaardag te berekenen Amber-termijn).

- 3.5.3.2. Immers, blijkens r.o. 3.6 van de uitspraak van uw Raad van 28 juni 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:1964, «USZ» 2018/206, leidt het UWV uit de formulering

die is ontstaan op jonge leeftijd (voor de 17e verjaardag) of later tijdens studie (onderstreping UWV)

af dat de ziekte moet zijn ontstaan op één van deze momenten (dat wil zeggen: ófwel vóór de 17de verjaardag ófwel tijdens studie).

¹⁹ Kamerstukken II 2009/10, 31780, nr. 3, p. 1; tbv de leesbaarheid heb ik enkele alineaovergangen ingevoegd.

²⁰ Kamerstukken II 2009/10, 31780, nr. 3, p. 2.

²¹ Kamerstukken II 2009/10, 31780, nr. 3, p. 5.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 21 van 45

3.5.3.3. Het UWV leest in deze passage een waterscheiding die er niet staat. Uit deze formulering volgt echter niet dat een ziekte die is ontstaan vóór de 17de verjaardag maar pas tijdens studie leidt tot het intreden van arbeidsongeschiktheid, niet zou kunnen leiden tot het ontstaan van een recht op Wajong.

3.5.3.4. Het probleem is dat het UWV de betreffende zin onvolledig citeert. De volledige zin, inclusief de zin die daaraan vooraf gaat, luidt:

Deze (doelgroep, EvdB) blijft bestaan uit jonggehandicapten, dat wil zeggen jongeren die *arbeidsbeperkingen* hebben als *gevolg* van een ziekte. Dat kan een *aangeboren* of een *erfelijke* ziekte zijn, maar *ook* een ziekte die is *ontstaan* op jonge leeftijd (voor de 17e verjaardag) of later tijdens studie (cursivering EvdB).

3.5.3.5. De volledige zin maakt duidelijk dat het gedeelte na de komma slechts is bedoeld als tegenstelling ten opzichte van het gedeelte voor de komma, nl. dat een ziekte al *vanaf de geboorte* (al dan niet latent) aanwezig kan zijn, maar ook pas *ná* de geboorte kan ontstaan.

3.5.3.6. Er staat niet, in elk geval niet met zoveel woorden, dat een uitkering op grond van de studieverzekering²² alleen kan worden toegekend als de ziekte tijdens studie is ingetreden en dat kan er ook niet uit worden afgeleid.

3.5.3.7. Uit de eerste zin volgt immers dat het niet gaat om het hebben van een *ziekte op zich*, maar om het hebben van *arbeidsbeperkingen* als *gevolg* van ziekte. En arbeidsbeperkingen (het *gevolg*) zijn nu eenmaal iets anders dan ziekte (de *oorzaak*).

3.5.3.8. De volledige passage maakt duidelijk dat het UWV *oorzaak* (ziekte) en *gevolg* (arbeidsongeschiktheid) door elkaar haalt.

3.5.3.9. Op zich is duidelijk dat *tijdens de studie ingetreden arbeidsongeschiktheid* het gevolg *kan* zijn van een tijdens de studie ontstane ziekte.

3.5.3.10. Maar tijdens de studie kan ook arbeidsongeschiktheid ontstaan doordat een erfelijke aandoening zich tijdens de studie voor het eerst manifesteert. Een dergelijke aandoening is dan al vanaf de geboorte (latent) aanwezig geweest, maar heeft niet eerder geleid tot het ontstaan van arbeidsongeschiktheid.

In een dergelijk geval is de *ziekte niet* ontstaan tijdens de studie, maar de *arbeidsongeschiktheid wel*.

²² Zie paragraaf 4.2 e.v.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 22 van 45

3.5.3.11. En als een aangeboren of vóór de 17de verjaardag ontstane ziekte²³ wel leidt tot beperkingen, dan hoeven die beperkingen niet in de weg te staan aan het volgen van een opleiding of studie en ook niet te leiden tot een relevant verlies aan verdien capaciteit of verlies van arbeidsvermogen.

3.5.3.12. Maar die beperkingen kunnen tijdens de studie wel zodanig *toenemen* dat die aan voortzetting van de studie in de weg staan en *dan pas* voor het eerst leiden tot het ontstaan van een relevant verlies aan verdien capaciteit c.q. verlies van arbeidsvermogen.

3.5.3.13. Kortom: het UWV citeert onvolledig en

- leest in het door hem aangehaalde deel van de passage een onderscheid dat in de volledige passage niet wordt gemaakt; en
- gaat voorbij aan het onderscheid tussen ziekte (oorzaak) en arbeidsongeschiktheid (gevolg) dat in de volledige passage wel wordt gemaakt.

3.5.4 *Grondslag standpunt UWV: memorie van toelichting Wajong 2010, p. 40 – verwarring oorzaak (ziekte) en gevolg (arbeidsongeschiktheid)*

3.5.4.1. Blijkens r.o. 3.6 van de uitspraak van uw Raad van 28 juni 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:1964, «USZ» 2018/206, verwijst het UWV ter onderbouwing van zijn standpunt ook naar een passage op p. 40-41 van de memorie van toelichting:

Om op grond van het eerste lid, onderdeel b, als jonggehandicapte beschouwd te kunnen worden, dient men studerende te zijn. In artikel 5, eerste lid (nieuw) is geregeld wie als studerende wordt beschouwd. In artikel 5.1.3, eerste lid, onderdeel b, is geregeld dat de ingezetene in het jaar voorafgaand aan de dag waarop hij ziek werd (onderstreping UWV) ten minste zes maanden studerende moet zijn geweest. Derhalve wordt de ingezetene die bij aanvang van de studie al een gebrek of ziekte had, of waarbij dit gebrek of die ziekte, in de eerste zes maanden van de studie ontstaat, niet als jonggehandicapte beschouwd.²⁴

3.5.4.2. Op het eerste gezicht lijkt hier letterlijk het standpunt van het UWV te staan. Maar uit de *tekst van de wet* blijkt iets anders.

²³ Of een ná de 17de verjaardag maar vóór aanvang van de studie ontstane ziekte.

²⁴ Kamerstukken II 2009/10, 31780, nr. 3, p. 40.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 23 van 45

- 3.5.4.3. De tekst van artikel 2:3, eerste lid, onderdeel b, van de Wajong 2010 luidde met ingang van 1 januari 2010:

Artikel 2:3. Jonggehandicapte

1. Jonggehandicapte in de zin van dit hoofdstuk is de ingezetene die:
 - a. (...)
 - b. na de in onderdeel a bedoelde dag waarop hij zeventien jaar wordt als rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling gedurende 52 weken *niet in staat is geweest* om met arbeid *meer dan 75% te verdienen* van het maatmaninkomen, terwijl niet aannemelijk is dat hij binnen een jaar volledig zal herstellen en hij in het jaar, onmiddellijk voorafgaande aan de dag waarop het als rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen *gevolg* van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling *is ingetreden*, gedurende ten minste zes maanden studerende was (cursivering EvdB).

- 3.5.4.4. In de tekst van de wet is de periode van zes maanden gekoppeld aan het intreden van het *gevolg*²⁵ van ziekte en niet aan het intreden van ziekte zelf.
- 3.5.4.5. En zoals we hiervoor in alinea 3.4.3 en 3.5.3.7 al hebben gezien, zijn ziekte (oorzaak) en arbeidsongeschiktheid (gevolg) twee verschillende dingen die niet met elkaar mogen worden verward.
- 3.5.4.6. In de door het UWV geciteerde passage uit de memorie van toelichting worden deze begrippen echter wel door elkaar gehaald en worden de termen ‘ziek’ en ‘gebrek of ziekte’ gebruikt als synoniemen van het in de wetstekst staande begrip “*gevolg* van ziekte, gebrek, ...”.
- 3.5.4.7. Het voortschrijdende inzicht van het UWV is daarmee gebaseerd op een in de memorie van toelichting geslopen *terminologische verwarring*, waarmee de wetgever *geen inhoudelijke bedoeling* heeft gehad.
- 3.5.4.8. Dat sprake is van een onnauwkeurige formulering, waaraan geen inhoudelijke gevolgen kunnen worden verbonden, blijkt ook uit het vervolg van die passage:

Op deze manier wordt, *net als in de huidige regeling*, voorkomen dat een ingezetene die niet als jonggehandicapte kan worden beschouwd, gaat studeren met als doel na zijn achttiende levensjaar alsnog onder de doelgroep van deze wet te komen (cursivering en onderstreping EvdB).²⁶

²⁵ Dat wil zeggen: het “niet in staat (zijn) om met arbeid meer dan 75% te verdienen van het maatmaninkomen”, oftewel: de *arbeidsongeschiktheid*.

²⁶ Kamerstukken II 2009/10, 31780, nr. 3, p. 40.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 24 van 45

3.5.4.9. Zoals blijkt uit paragraaf 3.3.4 volgt uit de memorie van toelichting bij de Wajong 1998 (de in de geciteerde passage bedoelde “huidige” regeling) dat recht op uitkering bestaat

indien de *arbeidsongeschiktheid* is ontstaan vóór het bereiken van de leeftijd van 17 jaar of, ingeval het een studerende betreft, tijdens de studiekeperiode.²⁷

3.5.4.10. In de Wajong 1998 is dus níet het moment van ontstaan van ziekte bepalend, maar het moment van intreden van *arbeidsongeschiktheid* als *gevolg* van die ziekte.

3.5.4.11. Uit de verwijzing “net als in de huidige regeling” volgt daarom dat ook in de Wajong 2010 het moment van intreden van *arbeidsongeschiktheid* (het *gevolg* van ziekte) bepalend is en níet het moment van het ontstaan van de ziekte zelf.

3.5.4.12. Uit de door het UWV aangehaalde passage kan dan ook niet worden afgeleid wat het UWV daar uit afleidt: het gaat om het moment waarop de *arbeidsongeschiktheid* (gevolg) ontstaat en wanneer de daaraan ten grondslag liggende ziekte (oorzaak) is ontstaan, is daarbij niet van belang.

3.5.4.13. Die ziekte kan al vanaf de geboorte aanwezig zijn of pas later zijn ontstaan en als die pas tijdens de studie leidt tot het ontstaan van (een relevante mate van) arbeidsongeschiktheid, is er geen enkele reden om die ziekte buiten beschouwing te laten.

3.5.4.14. Dat zou bovendien niet zijn te rijmen met de in de Wajong 2010 voorziene speciale regeling voor studerenden, waarover de volgende paragrafen.

3.5.5 *Primaire voorziening Wajong 2010: arbeidsondersteuning*

3.5.5.1. Hoewel de doelgroep van de Wajong 2010 dus niet wijzigt ten opzichte van die van de Wajong 1998, verandert wel de opzet van de regeling: de primaire voorziening van de Wajong 2010 is het recht op arbeidsondersteuning (artikel 2:15). Daarover wordt in de memorie van toelichting gesteld:

Centraal in het wetsvoorstel staat het recht op *arbeidsondersteuning*. (...) De arbeidsondersteuning kan de vorm krijgen van werkplekaanpassingen, begeleiding en bemiddeling bij het vinden van werk, persoonlijke ondersteuning van een jobcoach, vervoersvoorzieningen, ondersteuning bij het starten van een eigen bedrijf, een concreet werkaanbod, een re-integratie- traject, *scholing of studie* en/of inkomensondersteuning (cursivering EvdB).²⁸

3.5.5.2. Als een jonggehandicapte recht heeft op arbeidsondersteuning, dan kan hij op aanvraag inkomensondersteuning ontvangen als aanvulling op zijn inkomen uit arbeid. Het recht op inkomensondersteuning is daarbij secundair aan het recht op arbeidsondersteuning.

²⁷ Kamerstukken II 1995/96, 24760, nr. 3, p. 12.

²⁸ Kamerstukken II 2009/10, 31780, nr. 3, p. 5.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 25 van 45

3.5.6 Speciale regeling voor studerenden

- 3.5.6.1. Voor jonggehandicapten die *studerenden of naar school gaan* voorziet de Wajong 2010 in een speciale op deze doelgroep toegespitste (lagere) inkomensondersteuning, die bedoeld is als aanvulling op hun studiefinanciering of tegemoetkoming scholingskosten.

Deze inkomensondersteuning komt tegemoet aan het feit dat de jongere met een beperking *niet of minder* kan verdienen *naast zijn studie* (cursivering EvdB).²⁹

- 3.5.6.2. De studiefinanciering voorziet o.a. in de mogelijkheid van een studielening. Daarover is in de memorie van toelichting te lezen:

Studenten die geen schulden willen maken, kunnen naast hun studie gaan werken in plaats van een lening te sluiten. Doordat een jonggehandicapte student *minder arbeidsmogelijkheden* heeft, zou hij *eerder* aangewezen zijn op een lening. Het is daarom billijk om hem tijdens de studie te voorzien van een extra inkomen, zodat hij geen schulden behoeft te maken.

(...)

Hierdoor wordt voorkomen dat de jonggehandicapte student schulden moet maken die hij mogelijk niet kan terugbetalen. Immers, hij behoeft – *evenals studenten die naast hun studie werken* – geen lening te sluiten om in zijn levensonderhoud en studiekosten te voorzien (cursivering EvdB).³⁰

- 3.5.6.3. Dat betekent dat voor *studerenden* de *Wajong* dezelfde rol speelt als de *WIA* voor *werknemers*.

Dan is het niet logisch om in de Wajong een vorm van risicoselectie te hanteren die in het kader van de WIA juist is afgeschaft.

3.6. Afschaffing ongeschiktheid bij aanvang in ZW en WIA (2011)³¹

3.6.1 Wet WIA

- 3.6.1.1. De Wet WIA kende in artikel 43, onderdeel c, en artikel 46 eenzelfde risicoselectie bij arbeidsongeschiktheid bij aanvang van de verzekering als hiervoor beschreven bij artikel 21 AAW:

Artikel 43. Uitsluitingsgronden

Voor de toepassing van deze wet en de daarop berustende bepalingen worden de volgende uitsluitingsgronden onderscheiden:

- a. (...)
- b. (...)
- c. volledige arbeidsongeschiktheid als bedoeld in artikel 46, tweede lid;

²⁹ Kamerstukken II 2009/10, 31780, nr. 3, p. 6.

³⁰ Kamerstukken II 2009/10, 31780, nr. 3, p. 18-19.

³¹ De risicoselectie was in de ZW, de WAO en de WAZ op dezelfde wijze geregeld als in de Wet WIA. Ik beperk mij in deze paragraaf echter tot de Wet WIA.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 26 van 45

Artikel 46. Arbeidsongeschiktheid en gedeeltelijke arbeidsgeschiktheid bij aanvang van de verzekering

1. (...)
2. Artikel 43, onderdeel c, is van toepassing indien er sprake is van volledige arbeidsongeschiktheid:
 - a. die bestond op het *tijdstip van aanvang* van de verzekering of ontstond tijdens een periode waarin de verzekerde op grond van artikel 64 Wet financiering sociale verzekeringen een ontheffing van de verplichtingen op grond van deze wet had wegens gemoedsbezwaren; of
 - b. die *binnen een half jaar* na het tijdstip van aanvang van de verzekering of na het tijdstip van eindiging van de periode, bedoeld in onderdeel a, is ingetreden, terwijl de gezondheidstoestand van de verzekerde op dat tijdstip het *intreden* van die arbeidsongeschiktheid *binnen een half jaar kennelijk moest doen verwachten*.
3. Bij de vaststelling van het maatmaninkomen worden buiten aanmerking gelaten verdiensten die meer bedragen dan gelet op de gedeeltelijke arbeidsgeschiktheid kan worden verdiend door de verzekerde die:
 - a. gedeeltelijk arbeidsgeschikt, doch niet volledig arbeidsongeschikt is op het *tijdstip van aanvang* van de verzekering of op het moment van eindiging van de in het tweede lid, onderdeel a, bedoelde periode; of
 - b. gedeeltelijk arbeidsgeschikt, doch niet volledig arbeidsongeschikt wordt *binnen een half jaar* na het tijdstip van aanvang van verzekering of na het tijdstip van eindiging van de in het tweede lid, onderdeel a, bedoelde periode, terwijl de gezondheidstoestand van de verzekerde op dat tijdstip het *intreden* van deze gedeeltelijke arbeidsgeschiktheid *binnen een half jaar kennelijk moest doen verwachten*.

3.6.1.2. Deze bepalingen zijn bij de Wet harmonisatie en vereenvoudiging socialezekerheidswetgeving³² met ingang van 1 januari 2011 geschrapt, waardoor sinds die datum arbeidsongeschiktheid bij aanvang van de verzekering geen grond meer kan zijn voor weigering van een uitkering.

3.6.1.3. Blijkens de memorie van toelichting was de regeling voor arbeidsongeschiktheid bij aanvang van de verzekering

...zeer moeilijk uit te voeren. De verzekeringsarts van het UWV moet immers achteraf vaststellen of de betrokkene arbeidsgeschikt was bij aanvang van de verzekering dan wel dat zijn gezondheidstoestand toen zodanig was dat het (kennelijk) te verwachten was dat hij binnen een half jaar arbeidsgeschikt zou worden. In het geval van de Wet WIA moet de verzekeringsarts zelfs vaststellen hoe de gezondheidstoestand van de betrokkene meer dan twee jaar geleden was.³³

³² Stb. 2010, 867.

³³ Kamerstukken II 2009/10, 32421, nr. 3, p. 7.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 27 van 45

3.6.1.4. Behalve het moeilijk uitvoerbaar zijn van de regeling noemt de memorie van toelichting ook andere argumenten om deze af te schaffen:

Een *eerste* argument betreft het uitgangspunt van het huidige beleid dat de nadruk moet worden gelegd op iemands *mogelijkheden* en *niet* op diens *on*mogelijkheden. Tegenwoordig wordt ervan uitgegaan dat *vrijwel iedereen* in staat is om arbeid te verrichten, *ook al heeft iemand (ernstige) beperkingen*.

De werkgever mag, enkele uitzonderingen daargelaten, overigens ook *geen aanstellingskeuringen* (laten) verrichten. Daarmee valt *niet te verenigen* dat iemand van de verzekering wordt *uitgesloten*, omdat hij *medisch ongeschikt* zou zijn voor die arbeid.

Een *tweede* argument dat daarmee samenhangt betreft de *rechtszekerheid* van de werknemer. Degene die een dienstbetrekking aanvaardt, mag *ervan uitgaan dat hij verzekerd is* voor de werknemersverzekeringen. Deze schrijven immers voor dat een werknemer «automatisch» (*van rechtswege*) verzekerd is tegen de risico's van onder meer arbeidsongeschiktheid. Daarom mag het UWV *geen toelatingskeuringen* verrichten.

Bovendien worden *premies afgedragen* voor de werknemersverzekeringen vanaf de dag dat iemand loon ontvangt vanwege de geleverde arbeidsprestatie. Een werknemer zal zich daarom ook *niet privaat verzekeren*.

Met dit alles *verdraagt het zich niet* dat het UWV *later* vaststelt dat iemand *geen recht* heeft op een (volledige) uitkering, omdat hij arbeidsongeschikt was bij aanvang van de dienstbetrekking.³⁴

3.6.1.5. Voor bij de aanvang van de studie reeds aanwezige en tijdens de studie toegenomen arbeidsongeschiktheid gelden deze argumenten niet minder.

3.6.1.6. Ook voor studerenden geldt dat het uitgangspunt van beleid is dat de nadruk moet worden gelegd op iemands mogelijkheden en niet op diens onmogelijkheden en dat ervan wordt uitgegaan dat vrijwel iedereen in staat is om een opleiding te volgen, ook al heeft iemand (ernstige) beperkingen.

3.6.1.7. Zoals blijkt uit de in noot 13 bij paragraaf 3.3.3 al genoemde Kabinetsreactie beleidsdoorlichting Wajong van 10 juli 2018, is het overheidsbeleid er juist op gericht om jongeren met een beperking meer mogelijkheden te bieden om te gaan werken (verzekerd op grond van de ZW en Wet WIA) of te studeren (verzekerd op grond van de Wajong).

3.6.1.8. En ook voor studerenden geldt het rechtszekerheidsargument dat iemand die gaat studeren, ervan uit mag gaan dat hij vanaf 6 maanden na aanvang van zijn studie verzekerd is voor de Wajong.

3.6.1.9. Het standpunt van het UWV dat een ziekte of kwetsbaarheid die op de 18de verjaardag al aanwezig is en tijdens studie leidt tot het ontstaan van

³⁴ Kamerstukken II 2009/10, 32421, nr. 3, p. 7; tbv de leesbaarheid heb ik enkele alineaovergangen ingevoegd. Zie ook de aanvullende toelichting in nota naar aanleiding van het verslag, Kamerstukken II 2009/10, 32421, nr. 6, p. 3-4.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 28 van 45

arbeidsongeschiktheid, niet kan leiden tot toekenning van een Wajong-uitkering als die ongeschiktheid is ingetreden na de 23ste verjaardag (dat wil zeggen: na afloop van de op de 18de verjaardag aangevangen Amber-termijn), is niet te verenigen met de argumenten die hebben geleid tot afschaffing van de uitsluitingsgrond ongeschiktheid bij aanvang van de verzekering.

3.6.2 Wajong

- 3.6.2.1. Overigens wordt in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel opgemerkt dat hoofdstuk 3 van de Wajong (de Wajong 1998) een vergelijkbare regeling kent³⁵, die in het wetsvoorstel ongemoeid wordt gelaten omdat daarin geen nieuwe instroom meer kan plaatsvinden, maar komt de regeling in hoofdstuk 2 (de Wajong 2010) niet voor.
- 3.6.2.2. Zoals echter blijkt uit paragraaf 3.1.4, is dat niet helemaal juist.
- 3.6.2.3. Op zich is het juist dat in hoofdstuk 2 geen bepaling als artikel 3:11 is opgenomen. Maar dat betekent niet dat in hoofdstuk 2 geen enkele vorm van risicoselectie plaatsvindt.

3.7. Wajong 2015

3.7.1 Wijziging criterium

- 3.7.1.1. Bij de Invoeringswet Participatiewet is met ingang van 1 mei 2015 een nieuw hoofdstuk 1a aan de Wajong toegevoegd, waarin het arbeidsongeschiktheids-criterium van de Wajong ingrijpend is gewijzigd en iemand alleen nog als jonggehandicapte kan worden aangemerkt als hij duurzaam geen arbeidsvermogen heeft.

3.7.2 Geen wijziging moment van ontstaan van recht op uitkering

- 3.7.2.1. In de memorie van toelichting wordt uitgelegd dat de *hoofdregel* is dat iemand jonggehandicapte is en recht op Wajong kan krijgen als hij *op zijn achttiende verjaardag* duurzaam geen arbeidsmogelijkheden heeft en dat er *drie mogelijkheden* zijn waardoor iemand *na verloop van tijd alsnog* aangemerkt kan worden als jonggehandicapte en recht op een Wajonguitkering kan krijgen.³⁶

³⁵ Zie artikel 3:11 Wajong.

³⁶ *Kamerstukken II* 2011/12, 33161, nr. 3, p. 37-38.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 29 van 45

3.7.2.2. Als eerste is er de *reguliere Amber*-regeling:

- Ten eerste is het mogelijk dat iemand *op zijn achttiende* wel al beperkingen door ziekte heeft, maar dat geen sprake is van «duurzaam geen arbeidsmogelijkheden». Zo iemand kan dan gedurende *vijf jaar na zijn achttiende verjaardag* in aanmerking komen voor Wajong 2013, als hij op enig moment gedurende die vijf jaar alsnog aan de voorwaarden «duurzaam geen arbeidsmogelijkheden» voldoet (cursivering EvdB). (...)

3.7.2.3. Dan is er de '*10-jaar*' regeling (eigenlijk een soort verlengde Amber-regeling):

- Ten tweede kan iemand op zijn achttiende, *tijdens studie, of binnen vijf jaar daarna*, geen arbeidsmogelijkheden hebben, waarbij geen sprake is van een duurzame situatie. Betrokkene kan alsnog aangemerkt worden als jonggehandicapte, indien hij *tien jaar achter elkaar* geen mogelijkheden tot werken heeft (cursivering EvdB). (...)

3.7.2.4. De memorie van toelichting noemt hier het *ontbreken* van arbeidsvermogen *op de 18de verjaardag* en het *verlies* van arbeidsvermogen *tijdens studie* als zelfstandige aanvangsmomenten naast elkaar.

3.7.2.5. De zinsnede “, of binnen vijf jaar daarna,” verwijst naar zowel “op zijn achttiende” als op “tijdens studie”. Dat impliceert dat er, anders dan het UWV stelt, twee Amber-termijnen mogelijk zijn: een die start op de 18de verjaardag en een die start tijdens studie.

3.7.2.6. Tot slot is er de *laattijdige* aanvraag:

- Ten derde kan iemand zich *op latere leeftijd* melden en stellen al op de leeftijd van 18 jaar duurzaam geen arbeidsmogelijkheden gehad te hebben. Zo iemand kan vanaf het moment van de aanvraag alsnog als Wajonger aangemerkt worden. (...)

3.7.2.7. Opmerkelijk is overigens dat, hoewel daar bij de 10-jaarregeling wel naar wordt verwezen, hier het verlies van arbeidsvermogen tijdens studie niet als zelfstandige mogelijkheid wordt genoemd.

3.7.2.8. De verklaring daarvoor is te vinden in de artikelsgewijze toelichting, waarin het verlies van arbeidsvermogen *tijdens studie* onder de *hoofdregel* wordt geschaard:

De hoofdregel is dat de ingezetene die op de dag waarop hij achttien wordt, *danwel tijdens studie*, als rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft aangemerkt wordt als jonggehandicapte. Dit *komt overeen* met het moment waarop de ingezetene op grond van de *hoofdstukken 2 en 3* als jonggehandicapte kon worden aangemerkt. Dit is geregeld in het eerste lid, onderdelen a en b (cursivering EvdB).³⁷

³⁷ Kamerstukken II 2011/12, 33161, nr. 3, p. 90.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 30 van 45

- 3.7.2.9. Als we de hoofdregel aanduiden als ‘primaire’ grond voor toekenning van Wajong en de Amber-regeling en 10-jaarsregeling als ‘secundaire’ grond, dan betekent dit dat de wetgever het verlies van arbeidsvermogen tijdens studie niet ziet als een van de secundaire mogelijkheden om na de 18de verjaardag alsnog voor Wajong in aanmerking te kunnen komen, maar als een *zelfstandige primaire* grond die *geen relatie* heeft met de 18de verjaardag en kan leiden tot een eigen Amber-termijn en een eigen 10-jaarstermijn die starten op het moment dat tijdens de studie beperkingen ontstaan of reeds bestaande beperkingen toenemen.
- 3.7.2.10. Uit de tweede zin van de geciteerde passage blijkt dat met de Wajong 2015 weliswaar is beoogd om het *criterium* te wijzigen *op grond waarvan* de betrokkene als jonggehandicapte kan worden aangemerkt (nl. arbeidsvermogen in plaats van verdienvermogen), maar *niet* het *moment waarop* de betrokkene als jonggehandicapte kan worden aangemerkt noch aan het moment waarop de daaraan ten grondslag liggende ziekte is ontstaan.

3.7.3 *Nogmaals: onderscheid ziekte en gevolg van ziekte*

- 3.7.3.1. Dat betekent dat hetgeen ik hiervoor in de paragrafen 3.5.2-3.5.4 heb uiteengezet over het verschil tussen het ontstaan van ziekte en het intreden van arbeidsongeschiktheid of verlies van arbeidsvermogen als gevolg van die ziekte, ook van toepassing is op de Wajong 2015: *bepalend* is het moment van intreden van *arbeidsongeschiktheid of verlies van arbeidsvermogen* en *niet* het moment van ontstaan van de *ziekte* die daaraan ten grondslag ligt.
- 3.7.3.2. In de nota naar aanleiding van het verslag wordt naar aanleiding van vragen over de introductie van de uitsluitingsgrond studie benadrukt dat

In de WWNV wordt *niet* gekeken naar wat mensen *niet* kunnen, maar naar wat ze *wél* kunnen. *Onderscheid* maken binnen de doelgroep naar mensen met een arbeidsbeperking past derhalve niet bij de uitgangspunten van de WWNV.
 (...)
 De regering vindt het belangrijk dat *scholieren en studenten met een beperking* naar school kunnen en/of een studie kunnen volgen en steunt hen wel degelijk. (cursivering EvdB).³⁸

- 3.7.3.3. Het standpunt van het UWV dat een ziekte of kwetsbaarheid die al op de 17de en 18de verjaardag aanwezig is, maar pas tijdens studie leidt tot intreden van arbeidsongeschiktheid of verlies van arbeidsvermogen, buiten beschouwing moeten worden gelaten, is daarmee onverenigbaar.

3.7.4 *Conclusie*

- 3.7.4.1. De conclusie is dat ook in de wetgeschiedenis van de Wajong 2015 geen steun kan worden gevonden voor het standpunt van het UWV. Eerder het tegendeel.

³⁸ Kamerstukken II 2011/12, 33161, nr. 9, p. 129.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 31 van 45

4. Twee verzekeringen met ieder eigen poliswaarden

4.1. Polisvoorwaarden

- 4.1.1. Sinds 1 januari 2015 luidt artikel 1a:1, eerste en tweede lid, van de Wajong (Wajong 2015):

Artikel 1a:1. Jonggehandicapte

1. Jonggehandicapte in de zin van dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen is de ingezetene die:
 - a. op de dag waarop hij *achttien* jaar wordt als rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft;
 - b. *na de in onderdeel a bedoelde dag* als rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft en in het jaar, onmiddellijk voorafgaand aan de dag waarop dit is ingetreden, gedurende *ten minste zes maanden studerende* was.
2. De ingezetene die op de dag, bedoeld in het eerste lid, onderdeel *a of b*, beperkingen ondervindt als gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling, maar op grond van het eerste lid niet aangemerkt wordt als jonggehandicapte, wordt *alsnog* jonggehandicapte in de zin van dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen, indien hij *binnen vijf jaar* na *die* dag duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft, indien dit voortkomt uit *dezelfde oorzaak* als die op grond waarvan hij beperkingen als gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling ondervond, op de dag, bedoeld in onderdeel *a of b*.

- 4.1.2. Sinds 1 januari 2010 luidt artikel 2:3, eerste en tweede lid, van de Wajong (Wajong 2010):

Artikel 2:3. Jonggehandicapte

1. Jonggehandicapte in de zin van dit hoofdstuk is de ingezetene die:
 - a. aansluitend op de dag waarop hij *zeventien* jaar wordt als rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling gedurende 52 weken niet in staat is geweest met arbeid meer dan 75% van het maatmaninkomen te verdienen, terwijl niet aannemelijk is dat hij binnen een jaar volledig zal herstellen;
 - b. *na de in onderdeel a bedoelde dag* waarop hij zeventien jaar wordt als rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling gedurende 52 weken niet in staat is geweest om met arbeid meer dan 75% te verdienen van het maatmaninkomen, terwijl niet aannemelijk is dat hij binnen een jaar volledig zal herstellen en hij in het jaar, onmiddellijk voorafgaande aan de dag waarop het als rechtstreeks en objectief medisch vast te stellen gevolg van ziekte, gebrek, zwangerschap of bevalling is ingetreden, gedurende *ten minste zes maanden studerende* was.

datum 7 februari 2024
 dossier EB/202300037
 aan Centrale Raad van Beroep
 uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
 inzake [REDACTED] / UWV
 pagina 32 van 45

2. Indien de ingezetene geen jonggehandicapte is en *binnen vijf jaar* na afloop van de periode van 52 weken, bedoeld in het eerste lid, onderdeel *a of b*, niet meer in staat is om meer dan 75% van het maatmaninkomen te verdienen als gevolg van een oorzaak die *reeds aanwezig* was na afloop van de termijn van 52 weken, bedoeld in het eerste lid, onderdeel *a of b*, terwijl niet aannemelijk is dat de ingezetene binnen een jaar volledig zal herstellen, dan wordt de ingezetene *alsnog* jonggehandicapte met ingang van de dag waarop hij niet meer in staat is om meer dan 75% van het maatmaninkomen te verdienen.

4.1.3. Sinds 1 januari 2010 luiden artikel 3:2, 3:3, eerste lid, en 3:21, eerste lid, van de Wajong (Wajong 1998):

Artikel 3:2. Jonggehandicapte

Jonggehandicapte in de zin van dit hoofdstuk is de ingezetene die:

- a. op de dag waarop hij *17 jaar* wordt, arbeidsongeschikt is;
- b. *na de in onderdeel a bedoelde dag* arbeidsongeschikt wordt en in het jaar, onmiddellijk voorafgaande aan de dag, waarop de arbeidsongeschiktheid is ingetreden, gedurende *ten minste zes maanden studerende* was.

Artikel 3:3. Het recht op arbeidsongeschiktheidsuitkering

1. De jonggehandicapte heeft recht op toekenning van arbeidsongeschiktheidsuitkering zodra hij onafgebroken 52 weken, onmiddellijk volgend op de in artikel 3:2, onderdeel a of b bedoelde dag, arbeidsongeschikt is geweest, indien hij na afloop van dat tijdvak nog arbeidsongeschikt is.

Artikel 3:21. Toekenning uitkering binnen vijf jaar na intrekking of niet-toekenning

1. Indien de jonggehandicapte:
 - a. wiens arbeidsongeschiktheidsuitkering wegens afnemings van arbeidsongeschiktheid op grond van artikel 3:19, eerste lid, onderdeel b, is ingetrokken; of
 - b. die aan het einde van de wachttijd, bedoeld in artikel 3:3, eerste lid, ongeschikt is tot het verrichten van zijn arbeid wegens ziekte, gebreken, zwangerschap of bevalling, maar geen recht had op toekenning van arbeidsongeschiktheidsuitkering omdat hij niet arbeidsongeschikt was; *binnen vijf jaar* na de datum van die intrekking dan wel binnen vijf jaar na het bereiken van die wachttijd arbeidsongeschikt wordt en deze arbeidsongeschiktheid voortkomt uit *dezelfde oorzaak* als die waaruit de arbeidsongeschiktheid ter zake waarvan de ingetrokken uitkering werd genoten dan wel als die op grond waarvan hij ongeschikt was tot het verrichten van zijn arbeid wegens ziekte, gebreken, zwangerschap of bevalling voortkomt, vindt toekenning van arbeidsongeschiktheidsuitkering steeds plaats, zodra die arbeidsongeschiktheid onafgebroken vier weken heeft geduurd.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 33 van 45

- 4.1.4. Alle drie de varianten voorzien in het eerste lid in twee verzekeringen met ieder eigen polisvoorwaarden.

4.2. Vroeggehandicaptenverzekering en studieverzekering

- 4.2.1. Onderdeel a biedt dekking voor het risico van het *vóór de 17de resp. 18de verjaardag* ontstaan van arbeidsongeschiktheid ('*vroeggehandicaptenverzekering*').
- 4.2.2. Onderdeel b biedt dekking voor het risico van het *tijdens studie* ontstaan van arbeidsongeschiktheid ('*studieverzekering*').
- 4.2.3. In de tekst van de wet wordt tussen beide verzekeringen *geen andere* relatie gelegd dan dat het *tijdens studie* ontstaan van arbeidsongeschiktheid moet gebeuren *ná de 18de verjaardag*.
- Tot en met de 18de verjaardag valt het ontstaan van arbeidsongeschiktheid daarmee onder de werking van de vroeggehandicaptenverzekering, ook als de betrokkene op dat moment studeert.
- 4.2.4. Verder wordt in de tekst van het eerste lid *geen enkele* relatie gelegd tussen beide verzekeringen, in het bijzonder niet met betrekking tot de ziekte die tot het ontstaan van arbeidsongeschiktheid leidt of met betrekking tot het moment van ontstaan van die ziekte.

4.3. Verzekerde perioden

4.3.1 Primaire verzekerde perioden

- 4.3.1.1. Beide verzekeringen voorzien in twee verschillende primaire verzekerde perioden:
1. de *vroeggehandicaptenverzekering* loopt vanaf het moment van ingezetene worden (meestal, maar niet altijd, de geboorte) t/m de 18de verjaardag;
 2. de *studieverzekering* loopt van 6 maanden na aanvang van de studie tot 6 maanden na het einde van de studie.
- De dekking van de verzekering tijdens deze (primaire) periode wordt hierna aangeduid als: primaire dekking.
- 4.3.1.2. Op grond van het tweede lid van artikel 1a:1 en 2:3 en artikel 3:21, eerste lid, wordt de primaire verzekerde periode verlengd met 5 jaar, zij het met een beperking van het verzekerde risico (de Amber-regeling). Daarmee wordt:
1. de *vroeggehandicaptenverzekering* verlengd tot de 23ste verjaardag (5 jaar na de 18de verjaardag);

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 34 van 45

2. de *studieverzekering* verlengd tot 5 jaar na het tijdens studie ontstaan van arbeidsongeschiktheid.

De dekking van de verzekering tijdens deze verlengde periode wordt hierna aangeduid als: verlengde dekking of Amber-dekking.

4.4. Samenloop verzekerde perioden

- 4.4.1. Voor studenten die nog geen 23 jaar oud zijn, loopt de studieverzekering samen met de Amber-termijn van de vroeggehandicaptenverzekering.
- 4.4.2. Een student die *vóór zijn 23ste verjaardag* arbeidsongeschikt wordt vanuit een oorzaak die *reeds aanwezig* was op zijn 18de verjaardag, valt daardoor zowel onder de *primaire* dekking van de *studieverzekering* als de *verlengde* dekking van de *vroeggehandicaptenverzekering*.
- 4.4.3. Als die arbeidsongeschiktheid voortkomt uit een *andere* oorzaak, dan valt hij alleen onder de dekking van de *studieverzekering*.
- 4.4.4. Maar in *beide* gevallen dienen de aanspraken op grond van de Wajong te worden beoordeeld op basis van de *studieverzekering*.

Die voorziet na de 18de verjaardag immers in een nieuwe verzekering met een eigen verzekeringsgrondslag en eigen verzekerde periode, waardoor er geen rol meer is weggelegd voor de verlengde dekking van de vroeggehandicaptenverzekering.

4.5. Invloed vroeggehandicaptenverzekering op studieverzekering

- 4.5.1. Een student die *op of na zijn 23ste verjaardag* arbeidsongeschikt wordt, kan geen beroep meer doen op de vroeggehandicaptenverzekering, ook niet als zijn arbeidsongeschiktheid voortkomt uit een reeds op zijn 18de verjaardag aanwezige oorzaak. De (verlengde) dekking van de vroeggehandicaptenverzekering is immers op zijn 23ste verjaardag geëindigd.
- 4.5.2. Hij valt echter wel onder de werking van de *studieverzekering* als hij in het jaar voorafgaande aan het intreden van zijn arbeidsongeschiktheid ten minste 6 maanden heeft gestudeerd.
- 4.5.3. De vraag of die arbeidsongeschiktheid dan voortkomt uit een reeds *voor aanvang van de studie aanwezige* oorzaak, is daarbij *niet relevant*.

Immers, de polisvoorwaarden van vroeggehandicaptenverzekering zijn uitgewerkt en de enige eis die in de polisvoorwaarden van de studieverzekering wordt gesteld, is dat er ten minste 6 maanden moet zijn gestudeerd.

- 4.5.4. Dat betekent dat de vroeggehandicaptenverzekering *geen* invloed heeft op de studieverzekering.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 35 van 45

4.6. Vergelijking met verzekerde perioden op grond van de Wet WIA

Zoals blijkt uit het navolgende kunnen op grond van de Wet WIA verschillende verzekeringen ontstaan met ieder een eigen aan verzekering gekoppelde verzekerde periode.

4.6.1 Verzekering 1 en verzekerde periode 1

- 4.6.1.1. Een werknemer is op grond van de Wet WIA van rechtswege verzekerd vanaf de aanvang van zijn dienstbetrekking tot aan het einde daarvan (*verzekering 1* en *verzekerde periode 1*).
- 4.6.1.2. Het verzekerde risico bestaat uit het (verlies van) inkomen uit die dienstbetrekking, dat wil zeggen: het bij de in die dienstbetrekking vervulde functie behorende maatmaninkomen en het in die dienstbetrekking verdiende loon (*maatmaninkomen 1* en *dagloon 1*).
- 4.6.1.3. Als hij tijdens dit dienstverband (dus tijdens verzekerde periode 1) arbeidsongeschikt wordt en aan het einde van de wachttijd (*wachttijd 1*) *minder dan 35%* arbeidsongeschikt is, dan ontstaat voor hem *geen* recht op WIA.
- 4.6.1.4. Als het dienstverband van deze werknemer eindigt, eindigt ook de verzekering op grond van de Wet WIA (*einde verzekering 1* en *einde verzekerde periode 1*), met dien verstande dat als hij binnen 5 jaar na het einde van wachttijd 1 (dat wil zeggen binnen *Amber-termijn 1*) toegenomen arbeidsongeschikt wordt vanuit *dezelfde* ziekteoorzaak als op grond waarvan hij de wachttijd heeft volbracht, dan alsnog recht op WIA ontstaat als hij dan *wel ten minste 35%* arbeidsongeschikt is.
- 4.6.1.5. De mate van arbeidsongeschiktheid wordt daarbij gebaseerd op *maatmaninkomen 1* en de hoogte van de uitkering op *dagloon 1*.

4.6.2 Verzekering 2 en verzekerde periode 2

- 4.6.2.1. Als deze werknemer vervolgens een nieuw dienstverband aangaat bij een andere werkgever, dan is hij op grond van de Wet WIA opnieuw van rechtswege verzekerd en wel vanaf de aanvang van deze nieuwe dienstbetrekking (*verzekering 2* en *verzekerde periode 2* met als verzekerd inkomen *maatmaninkomen 2* en *dagloon 2*).
- 4.6.2.2. Als hij tijdens dit tweede dienstverband (dus tijdens *verzekerde periode 2*), maar meer dan vijf jaar na het volbrengen van wachttijd 1 (dus *ná Amber-termijn 1*), *opnieuw* arbeidsongeschikt wordt en aan het einde van de daarbij behorende (nieuwe) wachttijd (*wachttijd 2*) ten minste 35% arbeidsongeschikt is, dan ontstaat voor hem een recht op WIA.
- 4.6.2.3. De mate van arbeidsongeschiktheid wordt dan gebaseerd op *maatmaninkomen 2* en de hoogte van de uitkering op *dagloon 2*.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 36 van 45

4.6.2.4. Doordat bij de Wet harmonisatie en vereenvoudiging socialezekerheidswetgeving artikel 43, onderdeel c, en artikel 46 van de Wet WIA zijn vervallen, is het *niet relevant* of de nieuwe arbeidsongeschiktheid het gevolg is van een *geheel nieuwe* ziekteoorzaak of voortkomt uit *dezelfde* ziekteoorzaak op grond waarvan hij tijdens het eerste dienstverband (*verzekerde periode 1*) de wachttijd al eens had volbracht.

4.6.2.5. Ook als tijdens het tweede dienstverband (*verzekerde periode 2*) sprake is van toegenomen arbeidsongeschiktheid vanuit een ziekteoorzaak die tijdens het eerste dienstverband (*verzekerde periode 1*) al eens tot arbeidsongeschiktheid heeft geleid, dan leidt de verzekering op basis van dat tweede dienstverband (*verzekering 2*) tot het ontstaan van een recht op uitkering dat is gebaseerd op *maatmaninkomen 2* en *dagloon 2*.

4.6.2.6. Iets schematischer geformuleerd: als (na ommekomst van Amber-termijn 1) tijdens *verzekerde periode 2* sprake is van toegenomen arbeidsongeschiktheid vanuit een ziekteoorzaak die tijdens *verzekerde periode 1* al eens tot arbeidsongeschiktheid heeft geleid, dan leidt *verzekering 2* tot het ontstaan van een recht op uitkering dat is gebaseerd op *maatmaninkomen 2* en *dagloon 2*.

4.6.3 *Standpunt UWV toegepast op de WIA*

4.6.3.1. In de termen van de WIA komt het standpunt van het UWV erop neer dat een ziekte die tijdens *verzekerde periode 1* reeds aanwezig was, maar op grond van *verzekering 1* niet heeft geleid tot het ontstaan van een recht op WIA, niet kan leiden tot toekenning van een WIA-uitkering op grond van *verzekering 2* als die ziekte *na het einde van Amber-termijn 1* tijdens *verzekerde periode 2* leidt tot het ontstaan van een relevante mate van arbeidsongeschiktheid.

4.6.2. Ik neem aan dat het UWV het met mij eens is dat dit onjuist is en dat op grond van de verzekering tijdens het tweede dienstverband wel een WIA-uitkering kan worden toegekend.

4.6.4 *Nieuwe verzekeringsgrondslag leidt ook in de Wajong tot nieuwe verzekering*

4.6.4.1. In de Wet WIA leidt dus *iedere nieuwe verzekeringsgrondslag* (dat wil zeggen ieder nieuw verzekeringsplichtig dienstverband) tot het ontstaan van een *nieuwe zelfstandige verzekering*, waarbij het ontstaan van aanspraken op grond van de nieuwe verzekering niet wordt beperkt door de eerdere verzekeringen.

4.6.4.2. In de Wajong is dat niet anders: als de verzekerde op zijn 17de verjaardag arbeidsongeschikt is en op zijn 18de verjaardag ten minste 25% arbeidsongeschikt is c.q. duurzaam geen arbeidsvermogen heeft, heeft hij recht op toekenning van uitkering op grond van de vroeggehandicaptenverzekering (*verzekering 1*).³⁹

³⁹ Artikel 2:3, eerste lid, onderdeel a, (Wajong 2010) en artikel 3:2, onderdeel a, juncto artikel 3:3, eerste lid, (Wajong 1998) resp. artikel 1a:1, eerste lid, onderdeel a, (Wajong 2015).

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 37 van 45

- 4.6.4.3. Als de verzekerde gaat studeren, geldt het studeren als nieuwe verzekeringsgrondslag die leidt tot het ontstaan van een nieuwe verzekering, nl. de studieverzekering ([verzekering 2](#)).⁴⁰
- 4.6.4.4. Omdat sprake is van een nieuwe verzekeringsgrondslag (nl. studie), wordt het ontstaan van aanspraken op grond van deze nieuwe verzekering ([verzekering 2](#)) niet beperkt door de eerdere (vroeggehandicapten)verzekering ([verzekering 1](#)), maar moeten deze worden beoordeeld onafhankelijk van die eerdere verzekering.

5. Discriminatie op grond van handicap

- 5.1. Het standpunt van het UWV dat een ziekte die op de 18de verjaardag reeds aanwezig was, niet kan leiden tot toekenning van een Wajong-uitkering als die ziekte pas later tijdens studie, maar na de 23ste verjaardag, leidt tot het ontstaan van arbeidsongeschiktheid, moet worden gekwalificeerd als discriminatie op grond van handicap.
- 5.2. Immers, het leidt ertoe dat studerenden die op hun 18de verjaardag reeds een ziekte of handicap hebben en tijdens hun studie arbeidsongeschikt worden, ongunstiger worden behandeld dan studerenden die op hun 18de verjaardag geen ziekte of handicap hebben.
- 5.3. Deze discriminatie is in strijd met artikel 1 van de Grondwet en artikel 3 van het VN-Gehandicaptenverdrag.
- 5.4. Het staat ook haaks op artikel 24 van het Gehandicaptenverdrag op grond waarvan gehandicapten juist moeten worden gestimuleerd op te gaan studeren en gehandicapte studerenden moeten worden ondersteund met

doeltreffende, op het individu toegesneden, ondersteunende maatregelen worden genomen in omgevingen waarin de cognitieve en sociale ontwikkeling wordt geoptimaliseerd, overeenkomstig het doel van onderwijs waarbij niemand wordt uitgesloten (artikel 24, eerste lid, onder e).

⁴⁰ Artikel 2:3, eerste lid, onderdeel *b*, (Wajong 2010) en artikel 3:2, onderdeel *b*, juncto artikel 3:3, eerste lid, (Wajong 1998) resp. artikel 1a:1, eerste lid, onderdeel *b*, (Wajong 2015).

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 38 van 45

6. Grieven tegen de bestreden uitspraak

6.1. Kwalificatie aanvraag als verzoek om terug te komen

- 6.1.1. De rechtbank heeft ten onrechte overwogen (in r.o. 4.2) dat appellantes aanvraag een herhaalde aanvraag is als bedoeld in artikel 4:6 Awb en (in r.o. 5) dat zij met haar aanvraag heeft beoogd dat het UWV terug zou komen van het eerdere, afwijzende besluit op de aanvraag om een Wajong uitkering en dat 3 mei 2018 als nieuwe eerste ziekte dag wordt aangewezen.
- 6.1.2. Zoals ik hiervoor in paragraaf 1.2.9 al heb uitgelegd en blijkens p. 1-2 van het proces-verbaal van de zitting van de rechtbank van 3 maart 2023 ook op die zitting heb bevestigd, heeft appellante met haar aanvraag van 4 januari 2021 niet beoogd dat wordt teruggekomen op het besluit van 3 maart 2011, maar een (nieuwe) aanvraag te doen op grond van het in mei 2018 tijdens haar studie ingetreden verlies van arbeidsvermogen.
- 6.1.3. Op grond waarvan de rechtbank tot het oordeel is gekomen dat appellante met haar aanvraag iets anders heeft beoogd dat zij daarover zelf heeft verklaard, is in de uitspraak niet te lezen.
- In zoverre is de uitspraak dan ook ontoereikend gemotiveerd.
- 6.1.4. Bovendien is de uitspraak van de rechtbank op dit punt onbegrijpelijk.
- 6.1.5. Immers, het oordeel van de rechtbank impliceert dat de aanvraag moet worden opgevat als een verzoek om het besluit van 3 maart 2011 te herzien in die zin dat daarin 3 mei 2018 als eerste ziekte dag wordt aangewezen. Dat is ongerijmd.

6.2. Tegenstrijdig oordeel

- 6.2.1. In de eerste zin van r.o. 6.2 overweegt de rechtbank dat appellantes aanvraag voor een Wajong-uitkering terecht is afgewezen,
- nu geen sprake is van een nieuwe eerste ziekte dag, de toename van haar klachten na 28 november 2015 heeft plaatsvonden en *geen* sprake is van een *volledig nieuwe* ziekteoorzaak die tijdens de studie is ontstaan (cursivering EvdB).
- 6.2.2. Dat impliceert, zoals het UWV ook stelt, dat een volledig nieuwe tijdens de studie ontstane ziekteoorzaak *wel* kan leiden tot een recht op Wajong.
- 6.2.3. Aan het slot van diezelfde r.o. overweegt de rechtbank echter:
- Daargelaten (...), zijn bij die *eerste* beoordeling beperkingen als gevolg van ziekte vastgesteld bij eiseres. Die hebben echter niet geleid tot een aanspraak in de zin van recht op een Wajong-uitkering. In zo'n geval geeft de vaststelling van een *nieuwe* ziekteoorzaak *tijdens studie*, meer dan vijf jaar na de achttiende verjaardag, *niet alsnog* recht op een aanspraak.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 39 van 45

6.2.4. Hier stelt de rechtbank precies het omgekeerde van wat zij eerst zegt: nl. dat een nieuwe ziekteoorzaak tijdens studie *niet* kan leiden tot een recht op Wajong.

6.2.5. Het oordeel van de rechtbank is in zoverre dan ook innerlijk tegenstrijdig.

6.3. Veronachtzaming verschil tussen ziekte en gevolg van ziekte

6.3.1. Met verwijzing naar de hiervoor in paragraaf 2.1.2 e.v. genoemde uitspraak van uw Raad van 28 juni 2018, ECLI:NL:CRVB:2018:1964, overweegt de rechtbank verder dat uit vaste rechtspraak volgt dat er geen sprake kan zijn van twee momenten van het ontstaan van arbeidsongeschiktheid ten aanzien van voor aanvang 17e jaar en voor aanvang studie bestaande klachten.

6.3.2. Zoals blijkt uit paragraaf 3.4.1 is het op zich juist dat *arbeidsongeschiktheid* maar op één moment kan ontstaan: ofwel vóór het bereiken van de 17de verjaardag (en bij de Wajong 2015: de 18de verjaardag) ofwel tijdens studie.

6.3.3. In casu is dat ook het geval: uit het besluit van 3 maart 2011 en de arbeidskundige rapportage van 9 februari 2011 blijkt dat appellante een verdien capaciteit had die *groter* was dan haar maatmaninkomen, zodat er geen sprake was van verlies aan verdien capaciteit had en zij de wachttijd niet had volbracht. Dat betekent dat vóór haar 17de verjaardag *geen arbeidsongeschiktheid*⁴¹ was ontstaan en zij op haar 18de verjaardag *niet* arbeidsongeschikt was.

6.3.4. Dat door de verzekeringsarts wel was vastgesteld dat er sprake was van ziekte in de vorm van gehoorverlies en aanpassingsklachten op grond van negatieve life events, laat onverlet dat die niet hadden geleid tot het ontstaan van arbeidsongeschiktheid.

6.3.5. Zij hebben er ook niet aan in de weg gestaan dat appellante van 1 augustus 2010 tot 2 juli 2013 de MBO-opleiding Marketing en communicatie heeft gevolgd en met een diploma afgesloten, van 1 september 2013 t/m 31 maart 2014 de HBO-opleiding Bachelor Commerciële economie en van 1 september 2014 tot 29 juni 2017 de HBO-opleiding Associate Degree Crossmediale communicatie, die zij ook met een diploma heeft afgerond.

6.3.6. De arbeidsongeschiktheid is pas ontstaan in *mei 2018*. Omdat zij toen studeerde, valt zij onder de werking van de studieverzekering van artikel 1a:1, eerste lid, onderdeel b.

6.3.7. De rechtbank heeft dan ook het verschil tussen ziekte en gevolg van ziekte veronachtzaamd en daardoor een onjuiste maatstaf aangelegd.

⁴¹ In de zin van een relevant verlies van verdien capaciteit.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 40 van 45

6.4. Amber-termijn vroeggehandicaptenverzekering

6.4.1. De rechtbank heeft in r.o. 6.2 overwogen dat

(v)oor eiseres (...) op grond van haar psychische klachten alleen een "amber termijn" (kan) gelden vanaf 52 weken na haar 17e verjaardag tot vijf jaar hierna. Eiseres is in dat geval buiten het voor haar door de Wajong verzekerde tijdvak arbeidsongeschikt geraakt.

6.4.2. Dat is om twee redenen onjuist:

1. Op grond van het ten tijde van haar eerste aanvraag van toepassing zijnde artikel 2:3, tweede lid, zou de Amber-termijn niet zijn aangevangen op de 17de verjaardag, maar "na afloop van de periode van 52 weken, bedoeld in het eerste lid" oftewel na het volbrengen van de wachttijd.

Die wachttijd zou appellante op haar 18de verjaardag hebben volbracht, zodat de Amber-termijn niet na haar 17de maar na haar 18de verjaardag zou zijn aangevangen.

2. In het besluit van 3 maart 2011 heeft het UWV echter vastgesteld dat zij de wachttijd *niet* had volbracht en dat heeft tot gevolg dat er juist *geen* Amber-termijn is gaan lopen.

6.4.3. Doordat appellante op haar 18de verjaardag niet de wachttijd heeft volbracht, zou zij geen beroep op de Amber-regeling hebben kunnen doen als zij binnen 5 jaar na haar 18de verjaardag toegenomen arbeidsongeschikt zou zijn geworden.

6.4.4. De rechtbank werpt appellante dan ook een termijn tegen die überhaupt niet is gaan lopen en waarop zij ook nimmer een beroep had kunnen doen.

6.5. Studieverzekering

6.5.1. Uit het voorgaande volgt dat de werking van de vroeggehandicaptenverzekering al op appellantes 18de verjaardag volledig is geëindigd.

6.5.2. Dat betekent dat deze op haar aanvraag van 4 januari 2021 geen invloed kan hebben en deze aanvraag uitsluitend wordt beheerst door de studieverzekering.

6.6. Duurzaamheid ontbreken van arbeidsvermogen

6.6.1. In het medisch onderzoeksverslag van 8 december 2021 is vastgesteld dat appellante vanaf 3 mei 2018 geen arbeidsvermogen meer heeft, maar dat dit niet duurzaam wordt geacht.

6.6.2. In het aanvullend bezwaarschrift van 10 februari 2022 is daartegen aangevoerd dat de motivering van het ontbreken van duurzaamheid niet voldoet aan de in de rechtspraak daaraan gesteld eisen en eerst actuele informatie bij de behandelend sector had moeten worden opgevraagd.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 41 van 45

- 6.6.3. In het bestreden besluit speelt dit echter geen enkele rol en is de duurzaamheid van het ontbreken van arbeidsvermogen niet in de heroverweging betrokken.
- 6.6.4. Ook de rechtbank heeft zich niet over de duurzaamheid uitgelaten.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 42 van 45

7. Voorwaardelijk incidenteel hoger beroep UWV

7.1. Wat is de voorwaarde voor het incidenteel beroep?

- 7.1.1. Het is appellante niet duidelijk onder welke voorwaarde het incidenteel beroep is ingesteld.

7.2. Grond 1: herhaalde aanvraag

- 7.2.1. Zoals blijkt uit paragraaf 6.1 is [REDACTED] het met het UWV eens dat haar aanvraag van 4 januari 2021 niet kan worden aangemerkt als herhaalde aanvraag.

7.3. Grond 2: Amber

7.3.1 Artikel 2:3 of artikel 1a:1

- 7.3.1.1. Met betrekking tot de door de rechtbank in r.o. 6.2 genoemde periode van vijf jaar, merkt het UWV op dat de rechtbank lijkt te refereren aan het bepaalde in art. 2:3, lid 2, van de Wajong (Wajong 2010), maar dat, nu de aanvraag 4 januari 2021 geldt als eerste (nieuwe) aanvraag, daarop niet artikel 2:3, maar artikel 1a:1, tweede lid, (Wajong 2015) van toepassing is.
- 7.3.1.2. Ik neem aan dat die gedachte is ontstaan door het gebruik van de woorden “arbeidsongeschikt geraakt” in de vierde regel van pagina 4 van de uitspraak.
- 7.3.1.3. Op de aanvraag is inderdaad de Wajong 2015 van toepassing en dat betekent dat de rechtbank hier beter had kunnen schrijven “haar arbeidsvermogen heeft verloren”.
- 7.3.1.4. Maar hoewel van een rechter natuurlijk best enige nauwkeurigheid mag worden verwacht bij het gebruik van juridische terminologie⁴², leidt het gebruik van de term arbeidsongeschikt hier niet tot verwarring.
- 7.3.1.5. Omdat de termen ‘arbeidsongeschikt’ en ‘arbeidsongeschiktheid’ al zo lang zijn ingeburgerd en het fenomeen ‘arbeidsvermogen’ in arbeidsongeschiktheidsland toch een wat rare eend in de bijt is, wordt in de praktijk vaak nog steeds over arbeidsongeschiktheid gesproken als daarmee eigenlijk verlies van arbeidsvermogen wordt bedoeld (ik doe dat ik dit aanvullend hogerberoepschrift ook, zij het dat ik in paragraaf 2.5 wel toegelicht dat en waarom ik dat doe).
- 7.3.1.6. Die term is bovendien buiten het juridisch domein (bijv. bij mijn cliënten) beter ingeburgerd dan arbeidsvermogen en zolang uit de context duidelijk is in welk kader hij wordt gebruikt, zie ik daar geen bezwaren in.⁴³

⁴² Dan had het strikt genomen “haar mogelijkheden tot arbeidsparticipatie heeft verloren” moeten zijn, maar ook het UWV hanteert niet deze wettelijke formulering, maar het kortere ‘arbeidsvermogen’.

⁴³ Voor de goede verstaander: inderdaad, ik maak mij daar ook weleens schuldig aan.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 43 van 45

**7.3.2 Toepasselijkheid vroeggehandicaptenverzekering of studieverzekering:
volbrengen wachttijd en aanvang Amber-termijn**

7.3.2.1. Verder merkt het UWV op dat

voor de vraag of een ingezetene valt onder de bepaling uit art. 1a:1, lid 1, onder a of b (en daarmee samenhangend de periode van vijf jaar uit lid 2), bepalend is wanneer de beperkingen zijn ontstaan ten gevolge van ziekte of gebrek.

7.3.2.2. Dat is onjuist, omdat het UWV daarmee voorbij gaat aan het feit dat, zoals hiervoor in hoofdstuk 4 is gebleken, beide verzekeringen een eigen grondslag, eigen verzekerd risico en eigen verzekerde periode kennen.

7.3.2.3. Ook gaat het UWV eraan voorbij dat hij bij besluit van 11 maart 2011 heeft vastgesteld dat appellante op haar 18de verjaardag de wachttijd niet heeft volbracht, met als gevolg dat na haar 18de verjaardag er geen Amber-termijn is gaan lopen en de werking van de vroeggehandicaptenverzekering op haar 18de verjaardag volledig is geëindigd.

7.3.2.4. Op het moment waarop zij haar arbeidsvermogen verloor was zij verzekerd op grond van de studieverzekering en de studieverzekering kent geen andere beperking dan dat zij in het daaraan voorafgaande jaar ten minste 6 maanden studerende moet zijn geweest.

7.3.2.5. Voor de uitsluiting van bij aanvang van de studie eventueel al aanwezige ziekteoorzaken is noch in de wet noch in de wetsgeschiedenis steun te vinden.

7.4. Grond 3: slot r.o. 6.2

7.4.1. Zoals blijkt uit paragraaf 6.2 is appellante het in zoverre met het UWV eens, dat de geciteerde overweging niet zozeer onduidelijk is, maar innerlijk tegenstrijdig.

7.5. Conclusie

7.5.1. De conclusie is dat het voorwaardelijk incidenteel hoger beroep niet slaagt.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 44 van 45

8. Conclusie

- 8.1.1. De conclusie is dat het standpunt van het UWV dat een ziekte die op de 18de verjaardag reeds aanwezig was, niet kan leiden tot toekenning van een Wajong-uitkering als die ziekte pas later tijdens studie, maar na de 23ste verjaardag, leidt tot het ontstaan van arbeidsongeschiktheid c.q. verlies van arbeidsvermogen, geen steun vindt in de wet en ook niet in de wetsgeschiedenis.
- 8.1.2. Dat leidt tot gegrondverklaring van het hoger beroep van appellante en ongegrondverklaring van het voorwaardelijk incidenteel hoger beroep van het UWV, beiden met veroordeling van het UWV in de kosten daarvan.
- 8.2. De bestreden uitspraak waarin de rechtbank het standpunt van het UWV heeft gevolgd, moet worden vernietigd, eveneens met veroordeling van het UWV in de kosten van dat beroep.
- 8.3. Omdat in het bestreden besluit geen heroverweging van de duurzaamheid van het ontbreken van arbeidsvermogen heeft plaatsgevonden, moet dat worden vernietigd met opdracht aan het UWV om een nieuw besluit te nemen, zodat die heroverweging alsnog kan plaatsvinden.
- 8.4. Uit overwegingen van proceseconomie dient daarbij te worden bepaald dat beroep tegen de te nemen nieuwe besluit op bezwaar uitsluitend bij uw Raad kan worden ingesteld.
- 8.5. De opdracht tot heroverweging van de duurzaamheid kan eventueel ook worden gegeven in de vorm van een tussenuitspraak.

datum 7 februari 2024
dossier EB/202300037
aan Centrale Raad van Beroep
uw referentie CRvB 23/1559 en 23/2511 WAJONG
inzake [REDACTED] / UWV
pagina 45 van 45

Redenen waarom

Appellante uw Raad verzoekt:

- het beroep gegrond te verklaren;
- de bestreden uitspraak en het bestreden besluit te vernietigen;
- te bepalen dat het UWV binnen een door uw Raad te bepalen termijn een nieuw besluit neemt;
- te bepalen dat het UWV het door appellante in beroep en hoger beroep betaalde griffierecht aan haar vergoedt;
- het UWV te veroordelen in de proceskosten van zowel het hoger beroep als het beroep en het daaraan voorafgegane bezwaar, waaronder naast de kosten van rechtsbijstand ook de kosten van het inschakelen van eventuele deskundigen zijn te verstaan, te betalen op rekening **NL56 INGB 0006 3602 72** ten name van de **Stichting Beheer Derdengelden Westhoff Advocaten** (KvK 34112876).

Gemachtigde,

E. van den Bogaard